

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam

257. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Csütörtök

1932. évi november 10

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre havonként 60 lej, postai szétküldéssel; Brassóban és mindazon helységekben, ahol a kihordás nem posta útján történik, a kihordónak a kézbesítési díj külön megfizetendő. Ez a kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj átutalható postautalványon vagy fizethető nyugta ellenében a lap utolsó oldalán felsorolt pénzbeszedő-megbízottaink kezéhez. Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12.174. **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldalon elhelyezve 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Titulescut újabb kudarc érte az orosz szerződés kérdésében

A liberálisok szomorú évfordulója

Készülődés a közigazgatási választásra és a parlament megnyitására

Bukarest, november 8.

Ma évforduló van. Gyászos évforduló. Kerek négy esztendeje annak, hogy a liberális párt ellenzékbe került.

A párt hivatalos lapja, a *Viitorul*, nem is tagadja, hogy ez a négy év keserű és tulihosszu volt a liberálisok részére. A vezércikk — nem minden komikum nélkül — szinte gyászjelentésnek hat. Ime, néhány sor belőle:

— Az ország a tények által igazított szomorúsággal veszi tudomásul a nemzeti liberális párt ellenzékiekedésének negyedik évfordulóját.

Ez a négy esztendő az ország részére az összeomlás évfordulóját jelenti.

E szavakból kéri az elszegényedés, a kétségbeesés és az uralom után való lebirhatatlan vágy.

Egyébként a liberális párt meg is magyarázza, miért jelent az országra nézve összeomlást az eltelt négy esztendő. Azért, mert „négy évvel ezelőtt az állam rendesen fizette alkalmazottait, míg most a tisztviselők elszoronyedva gondolnak a jövőre, a nyugdíjasok pedig éhenhalnak. Négy évvel ezelőtt az állam hitele és tekintélye tökéletes volt. Ma hiába koldul a kormány a külföldön kölcsönt. Négy évvel ezelőtt — folytatja a *Viitorul* — az adók elviselhetők voltak. Ma elviselhetetlenek. Akkoriban virágzott az ipar, kereskedelem és megnyugtató volt a gazdasági helyzet. Ma nyomor és pusztulás mindenütt. Százerek koplalnak munka nélkül. Akkoriban a városok fejlődtek. Ma elkeseredett harc folyik ellenük. Akkoriban a külpolitika biztonságot adott az országnak. Ma anarchia és készültség mindenütt.”

Igy a *Viitorul*. Efféle kortesbeszéd formájában, amiben van sok igazság és sok túlzás.

És még több hiányosság. Ugyanis a liberális közlőny ezen a szomorú négyéves fordulón elfeledkezik arról, hogy akkoriban nem csak több pénz, nagyobb jólét és helyesebb külpolitika is volt. Hanem ostromállapot. Hadbíróság. Cenzúra. Ami ma viszont nincs.

Ha már mérleget csinálunk, akkor legyünk objektívek. Az egyiknek valóban több volt a pénze és a kormányzási tapasztalata. De kevesebb volt a jogérzéke. Betömte a hasunkat valamennyire s betömte a szánkat teljesen.

A másik viszont megnyitotta a szánkat s kitérítette a hasunkat teljesen. Probléma választani közülük.

VALASZTÁS ÉS PARLAMENT

Az érdeklődés homlokterében egyébként nem a liberálisok „Jahrzeit”-je, hanem egyrészt a *községi és megyei választások*, valamint a várható parlamenti harcok állanak.

A választásokkal kapcsolatban máris felviharzott a harc. Az ellenzéki pártok állítása szerint ugyanis a választói listákat ország- és megye- és körjegyzők készítették. A kormány szája ez szerint. A hamisítás kétirányú volt. Egyrészt

a listákból tömegszámra hagyták ki az ellenzéki szavazókat, meggátolva ezzel nemcsak azt, hogy szavazzanak, hanem egyben azt is, hogy jelölthessék magukat, másrészt az ilyenképpen agyoncsonkított listákat oly késedelemmel függesztették ki, hogy a választók nem is élhettek óvással ellenük.

Nem tudjuk, hogy az ellenzéki pártoknak ez a harangverése igaz-e, vagy sem?

Ellenben tudjuk azt, hogy a közigazgatási törvény súlyos szankciókat helyez kilátásba azon községi tanácsok, vagy időközi bizottságok részére, amelyek a hamisítás büntetetté vetemednének.

A kormánynak, mely minden jogi és eszmei forrását a népakaratban keresi és hirdeti, elsősorú kötelessége utánajárni annak, vajjon valóban ujrakezdődött-e a voksokkal való manipulációk korszaka? S ha igen, nem habozhat a törvényes megtorlási lehetőségek leg-

kiméletlenebb alkalmazásától még akkor sem, ha a csalók saját pártjának hívei közül kerülnek is ki.

Mert ha nem így jár el, akkor maga alatt vágja el az erkölcsi jogalap fáját.

Amely a baloldali munkásságnak a szavazóurnáktól való elzárásával s a sajtóval szemben való megszorító intézkedésekkel már amúgy is jelentősen elfonnyadt.

Ami pedig a parlamenti harcokat illeti, azok igen heveseknek ígérkeznek. Különösen külpolitikai téren, ahol esetleg megmérkőzik — ezuttal a nyilvánosság előtt — a két nagy ellenfél, Vajda és Titulescu is. Ez a csata, ha már jóleve nem sikerül korlátok közé szorítani, könnyen vonhatja maga után a kormány megroggyanását is, hiszen külpolitikai vonatkozásokban az egész ellenzék egységesen áll vele szemben s így helyzetét csak saját, belső összefogása és egysége menthetné.

Argetoianu és Lupu

A két név pillanatnyilag a stabilizáció híveinek és az infláció rojngójának szembe forduló ideáljait jelenti.

Egyelőre az inflációról való vita nem több szóraközlésnél és kortéziánál. Arra jó, hogy kecsgettesse a nincsetleneket és kitérítse a politikai időjárás szélsőséges napjait. A Lupu-párt egyik tagozati gyűlésén, amelyen lelkes szóoklatok hangzottak el a pénz szaporítása

ellen, valamelyik atyafi megkérdezte a szónoktól, hogy tisztesség ne essék, szólván, de vajjon mi a csuda is az az infláció?

A szónok egyszerű és népszerű akart lenni.

— Mennyi pénze van magának, barátom?

— Nincs egy vasam sem.

— Nahát... infláció esetén ötször ennyije lesz...

Mély bölcsesség.

A hivatalos francia politika és Titulescu

A román-orosz szerződés ügye új esemény vegyült.

A Cuvantul külföldről szerzett értesülései szerint

a hivatalos francia politika ismét erőteljesen nyilatkozott meg Titulescu ellen s miután ez a megnyilatkozás nem annyira elvi, mint inkább gyakorlati jelentőségű, nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy az új külügyminiszter immáron másodszor veszt csatát az orosz-román tárgyalásokkal kapcsolat-

ban.

Aztán kiderül még egyéb is ebből az új fordulatból. Kiderül az, hogy Titulescu megnyilatkozásait sohasem szabad 100 százalékosan elfogadni. Diplomata ő minden ízében, aki egyszerre nem is egy, hanem több kártyacsomaggal játszik. Itthon többibben úgy nyilatkozott, hogy most már ő is híve az oroszokkal való közvetlen tárgyalásoknak, közben azonban kétféle is próbálkozott, hogy közvetített uton intézze el ezt a neki annyira kellemetlen ügyet.

Mire szólt a lengyel visszautasítás

A Cuvantul külföldi tudósítója mindekelőtt leszögezi, hogy a lengyel visszautasítás, ami az elmúlt héten izgalomba hozta Bukarestet, tulajdonképpen nem volt olyan súlyos jelentőségű, mint ahogyan az első pillanatban látszott. Nem Románia, hanem csak Titulescu szenvedett vereséget. A külügyminiszter ugyanis megkísérelte rábírni a lengyel kor-

mányt arra, hogy az orosz-román szerződés ügyében újra vállalja a közvetítő szerepet. Ha Lengyelország vállalkozott volna erre, úgy Titulescu szempontjából a kérdés elintéződöttnek látszatott volna.

A külügyminiszter akciója azonban nem sikerült, mert Lengyelország kategorikusan visszautasította a közvetítésre

való felkérést. Ugy Franciaország, mint Lengyelország a közvetlen tárgyalásokat akarja s Romániának ezt el kell fogadnia, mert ha nem, úgy rá hárul a felelősség és Lengyelország sem várhat tovább a maga paktumának ratifikálásával.

Lengyelország tehát csak a közvetítésre vonatkozó kérést utasította vissza. Az orosz-lengyel paktum ratifikálásának kérdése ebben a pillanatban amúgy sem aktuális. A lengyel belpolitikai helyzet alakult úgy, hogy a lengyel kormány kivárhatja azt az időt, amíg Románia a közvetlen tárgyalásokat lebonyolítja Oroszországgal. A szejm ugyanis decemberig nem ülésezik már, a ratifikálás kérdése tehát csak akkor kerül napirendre.

Titulescu második veresége

Nilvánvaló volt, hogy Lengyelország Franciaország óhaja és utasítása szerint adta a fenti választ Titulescu kérdésére. A külügyminiszter azonban csökönvőnek mutatkozott. Azt hitte, hogy ami nem sikerült Lengyelországgal, az talán sikerülni fog Franciaországgal. Most már egyenesen a francia külügyminiszteriumhoz fordult azzal a kéréssel, hogy közvetítsen közle és Moszkva között.

Érdekes, hogy a román külügyminiszterium ezt az újabb lépését igyekezett nyomban tudomására hozni a közvéleménynek, sőt úgy játszotta ki, mintha már eredményt is ért volna el. Titulescu ilyenértelmű közlést adott ki a sajtónak. Ez a közlés azonban nem felelt meg a valóságnak. Titulescunak el kellett szenvednie a második vereséget is.

A francia külügyminiszterium udvariasan bár, de határozottan jelentette ki, hogy közvetítésre nem hajlandó a két ország között, mert a legjobb és legidősebb formának a közvetlen tárgyalásokat tartja.

Azt azonban készséggel vállalja, hogy a közvetlen tárgyalások megkezdésére vonatkozó román közlést továbbítja Moskvának.

Ezt a francia jegyzéket állítólag szombaton, esetleg vasárnap kapta meg Titulescu, akinek be kellett látnia, hogy hiábavaló minden taktikázás, a közvetlen tárgyalásokat nem kerülheti el, amint valószínűleg nem kerülheti el a megegyezést sem, ha nem akar végérvényesen szakítani Lengyelországgal és Franciaországgal.

Hétfőn Titulescu fogadta Puaux francia követet és az új lengyel követet. Hosszas tanácskozott velük. Ennek a tanácskozásnak az eddig történeteken kívül egyéb fontos oka is volt. Az események hirtelen gyors iramot vettek.

MOSZKVA ÚJABB FELHÍVÁSA

A legújabb eseményekről így szólnak jelentéseink:

Két nappal ezelőtt Moszkva szikratávírón hívta fel a párisi külügyminisztériumot a román-orosz megnevezési szerződés ügyében. Az orosz külügyi népbiztos arra volt kíváncsi, hogy vajjon Románia hajlandó-e újra fölbenni az egyszer már megkezdett közvetlen tárgyalásokat, vagy nem. Tekintettel arra, hogy Moszkva és Bukarest között jelenleg semmiféle összeköttetés nincs, még közvetített uton sem, Moszkva arra kéri Páris, intézzen ő ilyenirányú kérdést Bukaresthez.

Páris nyomban továbbította a kérdést Bukaresthez, de leszögezte azt is, hogy ezt a szolgálatot nem tekinthi közvetítésnek, amit már eleve elhárított magáról.

A francia külügyminisztériumnak még mindig az az álláspontja, hogy Románia részéről hiba volna megzakítani a közvetlen tárgyalásokat, amelyek eredményhez vezetnének.

A francia külügyminisztérium hajlandó azt jelenteni Moskvának, hogy Románia

készen áll a közvetlen tárgyalások folytatására, egyéb közvetítésre azonban nem vállalkozik.

Értesülésünk szerint Titulescu már válasszolt is Párisnak. Válasza — mi lehetett volna egyéb? —, az, hogy

Románia hajlandó felbenni a közvetlen tárgyalásokat, fenntartja azonban azt az előfeltételt, hogy a tárgyalási anyagból maradjon ki minden olyan alluzió, amely a két ország között fenn-

álló ellentétekre vonatkozik.

Vagyis: ne legyen szó sem a vitás Besszarábiáról. Ezt a kérdést tekintsek úgy, mintha meg sem történt volna.

Körülbelül ez volt az az alap is, amelyen Vajda megkezdte a közvetlen tárgyalásokat. Lényegében tehát az történt, hogy Titulescu hosszú és kínos taktikázás után odajutott, ahol Vajda volt előző két hónappal. Közvetlen tárgyalások lesznek, az egyezményből kimarad a besszarábiai kérdés.

Hazahívták a párisi román követet

Idetartozik még az a jelentés is, hogy Cezaianu párisi román követet Titulescu hazahívta. Utasításokkal akarja ellátni. Valószínűleg arról van szó, hogy a köz-

vetlen tárgyalásokat román részről Cezaianu fogja vezetni.

Kiegészíti ezt a Cadere hazatérkezésétől szóló jelentésünk. Cadere napok óta

olyan hírek keringtek, hogy nem akarja vállalni a további tárgyalásokat. Cadere valószínűleg azért neheztelt, mert Titulescu külön utakon még mindig a közvetítést szerette volna kihasználni. Ez lehetett az az ellentét, amely a lengyelországi román követ és a külügy-miniszter között a napokban egészen elmérgesedett. Cadere egyébként vasárnap este érkezett Bukarestbe és hétfőn jelentkezett Titulescunál. Az egyik lap tudósító igyekezett nyilatkozatot kizsádni belőle, de Cadere ezzel felelt:

— Jaj, hát nem tudja megérteni, hogy abban a helyzetben, amelyben vagyok, nem adhatok sajtónyilatkozatot!

Mindebből az következik, hogy az újabb közvetlen tárgyalásokat Cezaianu fogja vezetni, mert Titulescu személyesen nem vállalkozik erre a megalázó szerepre.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-téle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. 1771

MI LESZ?

Lesz-e fekete-barna koalíció?

Választás után ugyanolyan bizonytalan a helyzet Németországban, mint választás előtt volt

December elejére hívják össze a parlamentet, amelynek megnyitásakor benyújtják a bizalmatlansági indítványt

Berlin, november 8.

Németországban a bizonytalanság és izgalom a választások után nagyobb, mint előtte. Döntést az alkotmányos harc nem hozott, illetve csak annyit, hogy minél gyakrabban kérdezik meg a népet, annál gyakrabban ad olyan választ, amely szorongó érzést vált ki a Herrenklubból, a tábornoki kamarillából — és a külföldből. Vízont megvan az ürügy a további, még fokozottabb diktatúrára. Más oldalról pedig a társadalmi harc olyan formákat ölt, amelyek tulmennek a parlamentarizmus határain.

A pártok is tisztában vannak vele, hogy minden valószínűség szerint az új parlament is az előző sorsára jut. A német néppárt körében nyíltan hangoztatják, hogy „a parlamentnek az új választás után sem lesz döntő szerepe a politikai életben”. Ennek ellenére meg fogják kísérlni, hogy kormányzóképes többséget hozzanak össze a centrumból

(69 mandátum), a náciokból (195) és a néppártból (11). A három párt tehát összesen 275 szavazatot jelent, nem egészen a felét az 570 tagú birodalmi gyűlésnek. De a töredékpártok mankójára és az ellenzék egyenlenségére támaszkodva talán így létrejöhetne a rég hangoztatott „fekete-barna koalíció”.

MI LESZ?

Ez természetesen csak kombináció. Egyáltalán nem biztos a náci magatartása és maga a néppárt is azt hangoztatja, hogy a fekete-barna koalíció a kormányrud mellé ülhessenek.

A birodalmi gyűlés összehívásával hír szerint nem siet a kormány. Politikai körök szerint csak december elejére hívják össze.

A kommunisták — akik érthető módon megelégedettek a választási eredménnyel — azonnal bizalmatlansági indítványt

nyújtanak be a kormány ellen és követelik a szükségrendeletek felfüggesztését. Senki sem hiszi komolyan, hogy a parlament életképes lesz, a bizalmatlansági szavazatot alighanem meg is kapják Papenek, de

azután csak a parlament új felosztását és újabb szükségrendeleteket lehet várni — esetleg még merészebb lépéseket a Herrenklub és a monarchista miniszterek részéről.

Papen hétfőn délután kihallgatáson jelent meg Hindenburg elnök. Hivatalos jelentést nem adtak ki, csak annyit került nyilvánosságra, hogy Hindenburg szívesen hoz határozatot. Az uralkodó rezsim programjának két főpontja az alkotmánymódosítás és a behozatal kontingentálása. Papen nyilván azt szeretné keresztülvinni, hogy a császárság visszaállításá felé vezető új alkotmánynak parlamenti többséget hozzon össze. Nem lesz könnyű dolog.

Egyre erősödik a francia visszhang

Párisból jelentik: Franciaországban hűvösen fogadták a német választások eredményét. A kibontakozások közül, amelyek a mai helyzetben kínálkoznak, egyik kellemetlenebb a versaillesi győzőnek, mint a másik. Nem kellemes, hogy Hitler pártja még mindig a leghatalmasabb, nem kellemes a Papen-kormány suba alatti lázas munkája a császárság visszaállításáért és a legkevésbé örömdetes a kommunisták respektábilis választási sikere.

Nincs más hátra, mint fokozott erővel folytatni a nagy külpolitikai harcot Németország elszigeteléséért.

Ez az értelme a francia és lengyel barátkozásnak és paktumoknak a szovjettel s ezután következik a második nagy akció: elszakítani Olaszországot Németországtól, szétrobbantani a fenyegetően késülő revizionista blokkot.

Herriot toulousei beszéde, amelyről tegnap részletesen beszámoltunk, volt a nyitány. Herriot kimagyarázkodott, barátokozott, szinte bocsánatot kért az eddigi olaszellenes politikáért. Megmagyarázta, hogy a világháborúban szövetséges államok között józan és őszinte barátságnak kell fennmaradnia és a tiszorásoknak — értsd alatta Mussolini revíziós és németbarát megnyilatkozásait — véget kell érniök. A világháború győztes antantjának fenn kell maradnia — különben hova lesznek a dicső világháború eredményei?

A francia-olasz ellentét, a vetélkedés a tengeri hatalomért és gyarmatokért óriási és csak más, nagyobb ellentéteknek köszönhető, hogy eddig csendesen meghúzódott a háttérben. De Herriot most mindent megkísérel és bizonyára áldozatokat is hoz, csak hogy az ősi ellenséget, Németországot „megbízható ellenségek” vasgyűrűjével vegye körül. Fél Franciaország, nagyon fél, mert Németországban a három legszámottevőbb politikai erő: a monarchista diktatúra, Hitlerék és a kommunisták közül egy sincs, amelyik ne követelné a versaillesi bilincsek szétvételét.

Nagyjából ezek az erővonalai az imperialista alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

rialista politika nagy játékanak, amelynek az eredménye minden lehet, csak béke és gazdasági fellendülés nem. Herriot elfelejti, hogy az a Németország, a

A berlini sztrájk

A berlini közlekedési sztrájk, amely mellett tegnap még tizenhat ezer munkás tartott ki, újabb hírek szerint már felmorzsolódott. A nemzetiszocialista munkásszervezetek már napokkal ezelőtt álltak tőle, míg a kommunista sztrájkvezetőség csak kedden adta be a derekát, azt hangoztatva, hogy a náci elárulták őket és megszegték a megállapodást. A náciok ellenvadászokkal válaszolnak.

Ma már az a helyzet, hogy hétfőn késő éjszaka

mely gyenge kifelé, gyenge befelé is és a felborulás útján halad — talán éppen arra felé az eshetőség felé, amely a legkellemetlenebb szomszédjának.

A Marmorosch parcellázási engedélyt kért a híres Bordeiu telepekre

A mérlegben 400 millióval szerepel a telek, a szakértők szerint 100 milliót kap érte a bank

(Bukarest) Érdekes beadvány futott be a napokban Bukarest város polgármesteri hivatalához. A beadványban a Banca Marmorosch vezetősége felhatalmazást kért az intézet tulajdonát képező hírhedt Bordeiu-terület parcellázására. Ez az a bizonyos telektömb, amely 1925-ben a bank 1 millió 800 ezer lejért vett meg és amely az évek során százmilliókkal ugrott értékben a Banca Marmorosch mérlegeiben, hogy a kényszerrevezései kéréshez csatolt státusban már 400 millió lejjel szerepeljen.

Ennek a területnek az értékét fuita fel évenként az intézet igazgatósága.

A parcellázási kéresemben a bank vezetőse azt hozza fel indoklásul, hogy kénytelen a területet értékesíteni, hogy legyen a betéteseket miből kielégíteni.

A kérvényhez mellékelt parcellázási terv szerint a Bordeiu-telektömb kiterjedése összesen 507647 négyzetméter, ami azt jelenti, hogy a bank által kimutatott érték

szerint egy négyzetméter terület ezen a pusztá helyen 788 lej ér meg. Ebből a területből 121195 négyzetméter be van

Gömbös római útjának gazdasági jelentőségét akar adni

Budapest, november 8.

A magyarországi egységspárt hétfőn ülést tartott, amelyen először elnökölt az újjászervezett párt új elnöke: Sztranyavszky. Melegen köszöntötte a pártot, aztán bejelentette, hogy a Károlyi Gyula lemondásával megüresedett székesfehérvári mandátumra Homan Bálint közoktatásügyi minisztert jelölték.

A pártelnök után a miniszterelnök szólalt fel, Gömbös. Ő elsősorban a párt volt elnökét, Pesthy Pált bucsúztatta. Aztán bejelentette, hogy kedden utazik Romába, ahol meglátogatja az olasz kormányt, a királyt és a pápát. Kidomborította, hogy Magyarország különösen nagy hálaí érezhet Olaszországgal szemben. Bejelentette azt is, hogy távollétében a belügy-minisztert bizta meg helyettesítésével.

Nyilatkozott római útjának közelebbi céljáról is. Mindenben a gazdasági kérdésekre helyezi a főszólyt s így római útjának is gazdasági jelentőségét kíván adni.

Az ülés végén Pesthy Pál a volt pártelnök megköszönte az üdvözlést. Aztán közös pártvacsorán vettek részt.

ASTRA (Apolló) MOZGÓ, Brassó

November 8-tól csak 3 napig:

Tănase a nagy komikus

Tănase álma című filmsketsch-ben FELIX BRESSART és társulata más 10 művésznének fellépésével.

NOVEMBER 10.

Hoover, vagy Roosevel

Negyvenmillió ember szavaz le ma Amerikában
A nők nagyrésze Hooverre szavaz

Emelkednek a tőzsdei értékek

Newyork, november 8
Ma reggel hat órakor kezdődött meg az Amerikai Egyesült Államokban az elnökválasztás. Negyvenmillió ember szavaz le ma Newyorkban és a hozzácsatlakozott 48 északamerikai államban, hogy ennek az államszövetségnek új elnököt adhasson. Minden valószínűség szerint a mai választások a késő éjszakai órákig tartanak, úgy, hogy a szavazatok összeszámolása s a végeredmény hivatalos kihirdetése legkorábban holnap délelőtre várható.

Az izgalom tegnap este tetőfokára hágott. Általában az a meggyőződés, hogy Hoover és Roosevelt között nem lesz olyan könnyű a küzdelem, mint amilyennek látszott. Nincs lélektani magyarázata, de

általános a hiedelem, hogy a női szavazatok 99 százalékát Hoover kapja és hogy ennek folytán Amerikában az elnöki székben a nők Hoovert megtartják.

A Roosevelt-pártiak ezzel szemben nem hisznek abban, hogy a nők ilyen egyv-

telmüleg és tömörülten Hoover mellett vonulnának fel, hanem változtatást követelnek, hogy Roosevelt a 48 állam közül 39 államban feltétlenül győzelemhez jut.

Amerika voltaképpen ma nem elnököt választ, csak az elnök választókat választja meg. Ezek az elnök választók, az úgynevezett elektorok, azután később meghatározandó időpontban megválasztják az elnököt, de

mégis a mai választáson dől el a Hoover és Roosevelt sorsa, mert hiszen az elnökválasztók is pártberek és azoknak pártállásából következtetni lehet a majd annakidején leadandó szavazatokra.

Ha tehát ma Hoover párti elektorokat választanak, többben vagy Rooseveltt pártiakat, e választás eredményének megfelelően Hoover vagy Roosevelt lesz az elnök.

A Wall Stret tegnap délután óta viharos hossa csapatot át. A tőzsde megkönnyebbült és fellelegzett, hogy vége van a választási propagandának és a megnvrodott hangulatot realizálja, amikor

a tőzsdei értékeket magasan felveri.

A tőzsdén az a vélemény, hogy Amerika szempontjából teljesen mindegy, hogy ki lesz az elnök, mert mindkét elnöknek feltétlenül szakítani kell eddigi gazdaságpolitikájával és, ha az elnök szakított ezzel a politikával Amerikában a konjunktúrának kell elkövetkeznie.

A tegnapi napon egyébként Hoover fogadta a Budapesti megjelent „Az Est” munkatársát. Vészi Margitot, akivel hosszabban elbeszélgetett a választás esélyeiről és behatóan érdeklődött Magyarország agrárviszonyait illetően.

Amerikában egyébként ma teljes munkaszünet van és

olyan káprázatos forgalom, amelyet az új világ évek óta nem látott.

A vonatok, a földalatti vasutak, villamosok, autók örült rohanásban szállítják a 40 millió embert a szavazó urnákhoz, mert ma éjszaka 12 óráig mindenkinek le kell szavaznia, hogy végre megcsendesüljön az a hónapok óta tartó izgalom, amely Amerika gazdasági életének minden vonatkozásában kerékkötője volt.

Goldis belépett Goga pártjába

Bukarest, november 8.

Ideérkezett jelentések szerint Goga Octavian a temesvári politikai népgyűlésen állítólag úgy nyilatkozott volna, hogy Goldis László belépett az ő pártjába, sőt egyesek szerint felolvasta Goldis erre vonatkozó levelét is. Ha a hír igaz, úgy Goga pártja erőteljes lendületet vesz Erdélyben, mert Goldisnak különösen sok híve van.

A hírt Goldis környezetéből eddig még nem erősítették meg.

Averescu ismét távol maradt a Mihail Viteazul-rend üléséről

Bukarest, november 8.

Kedden, Mihály napján, a Mihail Viteazul-rend 130 tagja gyülekezett össze Színájában a minden évben szokásos diszülésre. A délelőtti istentisztelet után a rend lovagjai a királyi kastélyba vonultak és tisztelegtek a rend nagymestere előtt. A király ebédre látta vendégül a lovagokat.

Averescu marsall, akiről az a hír járta, hogy ezúttal mégis megjelenik az ünnepi diszülésen, elmaradt Színájából.

Véres verekedés egy brünni fasiszta gyűlésen

Brünn, november 8

Tegnap este a brünni Német Házban a német nemzeti szociálisták gyűlést tartottak. A gyűlés szónoka Krebs német nemzeti szocialista képviselő volt. A gyűlésre felvonultak a cseh fasiszta diákok is és parázs verekedést rendeztek.

A Német Ház előtt ugyan nagy rendőri felkészültség jelent meg de a rendőrség nem volt hajlandó megakadályozni azt, hogy a cseh fasiszta diákok tömött sorokban a teremben felvonuljanak. A szöveget teljesítő rendőrszolgálat az volt a véleményük, hogy Csehszlovákiában teljes gyűlekezeti szabadság van és így a német nemzeti szociálisták gyűlésén is mindenki, akinek tetszik, megjelenhet.

Így jutottak be akadálytalanul a cseh diákok a terembe, akik ott előbb csak közbe szóltak, később azonban provokáltak a hallgatóságot, úgy, hogy véres verekedéssé fajult a dolog. A rendőrség a végén néhány diákot letartóztatott.

Feketefeju Extra-Blond — 30 éves tapasztalatok eredménye! A meg-sötétített szőke hajat a kívánt árnyalatra világosítja. A hozzá mellékelt „hajfény” konzerválja és megerősíti a finom szőke hajat és egyben gyönyörű aranyfényt kölcsönöz neki. A régi „oxygen fejlesztő”-csomagolás összes hibeinek most a Feketefeju Extra-Blond csomagolást ajánljuk a „hajfény”- és habszemvédővel. Füg-gyeljen a zöld-fehér csomagolással! Képviselet: J. Bartmes, Braşov.

Benes szerint a biztonság kérdése minden állam szabadságjoga

A magyar biztonsági kérdésben Benes szenzációs nyilatkozatot tett

Prága, november 8.

Az új cseh kormány külügyminisztere is Benes, aki már kezd örökös külügyminiszter lenni. Ezzel szemben igaz az is, hogy ebben a kormányban például nem szívesen vállalta a neki juttatott szerepet. Talán ez a lelki diszharmónia magyarázza meg azt a legutóbbi beszédét, amit a szenátus külügyi bizottságában tartott a leszerelési kérdéssel kapcsolatban.

Meglepően érdekes dolgokat mondott! Megállapította, hogy a leszerelési konferenciás eredményével senki sem elégedett, de különösen nem Németország. Az értekezlet sorsa egyébként egyrészt Németország fegyverkezési egyenjogúsításának a problémáján, másrészt a biztonsági kérdés problémáján dől el. A német államférfiak határozottan kijelentették, hogy az értekezlet sikeretlensége esetén Németország szabadnak tekinti magát a fegyverkezés kérdésében. Minthogy pedig a konferencia helyzete szinte több, mint kriti-

kus, Benes igen veszélyesnek látja a helyzetet.

Szükségnek látja azonban azt is, hogy tárgyalagos legyen ebben az annyira fontos kérdésben. A tárgyalagosság parancsolja annak a leszögezését, hogy a biztonság kérdése minden államnak szabadságjoga. Magyarország például a mai körülmények között nagyon súlyos helyzetben van biztonsága szempontjából, mert konfliktus esetén többszörös túlerő veszi körül. Ez az ország katasztrófája volna. Minden népek joga, hogy biztonságban és nyugalomban élhessen. Ez a jog Magyarországtól sem tagadható meg. A biztonság és a béke megszervezése Magyarországról sem lehet pusztán szó, hanem legvitalisabb érdekeinek védelme.

Azután kereskedelempolitikai kérdésekkel foglalkozott Benes és leszögezte azt, hogy Csehszlovákia viszonya a szomszédokkal jónak mondható.

Vajon mit jelent Benes őszinteségi és tárgyalagossági rohama?

Románia és a külföldi hitelezők

Hivatalos tájékoztató a pénzügyi tárgyalások jelenlegi állásáról

Bukarest, november 8.

Néhány nappal ezelőtt az egyik bukaresti román lap azt a hírt közölte, hogy a román kormánynak sikerült megállapodásra jutnia a külföldi hitelezőkkel s ennek a megállapodásnak az értelmében a kormány már fel is függesztette az esedékes külföldi törlesztések fizetését.

A hír különösen pénzügyi körökben keltett nagy feltűnést. A nagyjelentőségű eseményről ugyanis egyetlen más hírforrás nem tett jelentést, noha ez a kérdés a külföldet és a belföldet egyaránt nagyon közelről érdekli. Így aztán a pénzügyminisztérium maga adott ki tájékoztató sajtóközleményt, amely figyelemre méltó érdekességeket tartalmaz.

A hivatalos tájékoztatás mindennek előtt leszögezi, hogy

a kormánynak nem sikerült az adósságtörlesztések beszüntetésére vonatkozólag végleges megállapodásokat kötni.

Az igaz, hogy Tutuc professzor szeptemberben már tárgyalt ebben az irányban Párisban a külföldi hitelezők képviselőinek egy részével s az is igaz, hogy

előleg a külföldi hitelezők nem zárkóztak el a moratórium gondolatától, ez azonban még csak sikerrel bíztató beindítása azoknak a tárgyalásoknak, amelyek aztán meghozhatják a moratóriumra vonatkozó szerződést. Ebben a pillanatban még Románia összes köte-

lezettségei a régi formában állanak fenn.

Tutuc professzor Londonban is azzal a megértéssel találkozott, amit Párisban már tapasztalt.

Szerződésről azonban itt sem volt szó, miután a külföldi hitelezők ragaszkodnak ahhoz, hogy közös konferencián közösen határozzanak ebben a kérdésben véglegesen.

Ez a konferencia november 20 és 30 között lesz Párisban. Tutuc professzor november 15-én indul utnak, hogy a szükséges előkészületeket megtegye.

Az angol lapoknak az a híradása, hogy Románia beszüntette az angol piacokon elhelyezett kötvények esedékes rátáinak a fizetését, nem rossz hír, hanem éppen jó Romániára nézve. Arról van ugyanis szó, hogy a font értékesítése, de ennek a ténynek figyelemmel nem tartása miatt a román kormányok sokkal többet fizettek már vissza Angliának ezen a címen, mint amennyi esedékes lett volna. Így aztán az októberben látványlag esedékes rátát valóban nem fizették ki, mert a már eddig teljesített túlfizetés 1938-ig fedezi az összes esedékességeket.

Egyébként pedig az angol hitelezők képviselői ígéretet tettek Tutuc professzornak, hogy Párisban a maguk részéről egyáltalában nem támasztanak nehézséget Románia sikeres megegyezése előtt.

Gömbös Rómában

Budapest, november 8

Gömbös Gyula magyar miniszterelnök kedden este utazott el Rómába, ahova szerdán este érkezik.

Gömböst csütörtökön reggel fogadja Mussolini és erre a napra más programot elő sem írvóztak, mert a Mussolinivel való tárgyalása az egész napot igénybe fogja venni. Gömbös ezen a napon Mussolininél ebédel.

A pénteki napot is a Mussolinivel való tanácskozások töltik be, de ezen a napon Gömbös előtt ünnepi menethen elvonulnak a római fasiszta légiók. Pénteken este Gömbös a római helytartónak ebédre és Hörv Andrásnak vacsorára vendége.

Szombaton Gömbös a pápa előtt, míg vasárnap az olasz király előtt jelenik meg audiencián. A magyar miniszterelnök vasárnap indul vissza Rómából és előreláthatólag hétfőn délelőtt érkezik vissza Budapestre.

Aktalopáson értek egy bukaresti milliommot

Bukarest, november 8

Milian, az ismert bukaresti nagymal-mos és tőkepénzes 8 millió lej erejéig már régebben kárterítési pert indított az állam ellen. Az államnak viszont 30 millió ellenpére van s így meglehetősen kétséges, hogy a per Milian javára dől el. A 80 éves malmos, akit roppant izgat az ügy kimenetele, tegnap felment az illovi törvényszékre, hogy tiszta képet verjen a jelenlegi helyzetről. Miközben az okmányokat vizsgálta, az egyik tisztviselő észrevette, hogy az aggyávan egy nagyon fontos iratot ügyesen zsebre vágott. Miliant azonnal motozásnak vették alá, a mikor is több fontos okmányra bukkantak nála, amit már előzetesen magához vett. A vizsgálat folvik.

A magyar parlament ülése

Budapest, november 8

A magyar képviselőház mai ülését Almássy elnök nyitja meg, aki bejelenti gróf Károlyi Gyulának mandátumáról való lemondását. A bejelentés után Rassay Károly szólal fel, aki tiltakozik az ellen, hogy a székesfehérvári választásokat a Ház megkérdése nélkül írták alá. Almássy elnök azonnal válaszol és kijelenti, hogy szinte lehetetlen kívánság az, hogy egy pótválasztás határidejének megállapítása végett a képviselőházat összehívják.

Ezután Láng Lénárd képviselő bejelenti, hogy mentelmi jogát megsértették Bácsalmáson, ahol egy Sauerborn-féle gyűlésen nem engedték a csendőroök beszélni. Ugyanez történt Kunbaian is.

Láng Lénárd beszédét a bal- és jobboldal állandó közbeszólásokkal zavarja. A képviselők állandóan kiabálnak és zajognak, úgy, hogy az elnök kénytelen a viharcsengőt használni.

Még a viharcsengő sem csendesíti le a képviselőket, mire az elnök a gyorsírókhoz fordul és azoknak a fülebe ordítja, hogy Láng Lénárd ügvet átteszi a mentelmi bizottsághoz.

Az ülés még folvik.

LEGBIZTOSABBAN
LEGYÓZI A
**NEURALGINE
JURIST**

A szerb kormány engedélyezte a politikai pártok működését

Belgrád, november 8.

A horvát lázadás elfojtása után, mint ismeretes, a jugoszláv diktatórikus kormány leterít a merev diktatura álláspontjáról és ha nem is tér át a demokratikus engedmények rendszerére, de mindenesetre engedményeket tett. Mai telefon jelentésünk szerint, mivel a szemben álló ellenzéki pártok az engedmények mértékével megelégedve nem voltak, a diktatórikus kormány újabb engedményekre kényszerült. Ma rendelet jelent meg Belgrádban, amely ismét engedélyezi a politikai pártok működését és általában leszögezi, hogy a Srskic-kormány a közszabadságnak nem ellensége.

A kormány a pártok szabad működéséhez mindössze azt a feltételt fűzi, hogy a politikai pártok az egységes jugoszláv államegység alapján állanak és felforgató törekvéseik nincsenek.

A vindobonai alkotmány elkobása óta Jugoszláviában a közszabadságok irányában ennél jelentősebb esemény nem történt. Az, hogy az ezentúl működési engedélyt kapott politikai pártok a jugoszláv egységes állam ellen politikai célokat nem tűzhetnek ki, ezt az egész engedményt illuzorikussá teszi. A jugoszláv államot alkotó nemzetiségek nem azért csaptak át a forradalom veszélyes útjaira, hogy azokon olyan engedményeket kapjanak, amelyek ma Európában mindenütt megvannak. A legutóbb lezajlott horvát forradalom ma már nem az alkotmányért és nem a közszabadságok teljeséért küzd, hanem azért a föderatív államszövetségért, amelynek idején Pasics és társai az emigrációban megígérték és nem adták meg.

Az, hogy a jugoszláv kormány már ilyen lépésekre eljutott, annak bizonyossága, hogy hatalmával teljesen nem rendelkezik és azt biztosnak nem látja. De ez az engedmény, amely most adott, semmiesetre sem fogja kielégíteni a szélsőséges forradalmi lelkületet, amit a legjobban azok a katonai vizsgálatok bizonyítanak, amelyekről Jugoszláviában ma már nyíltan mernek beszélni.

A jugoszláv katonai hatóságok a lefolytatott vizsgálatok során ugyanis megállapították, hogy

a legutóbbi horvát szabadság mozgalomban a katonaságnak tekintélyes része a forradalmárok pártjára állott.

A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a közlegények fegyvereket csempészték a forradalmárok részére, megállapította azt is, hogy altisztek gépfegyvereket tettek használatlanokká, azért, hogy azokkal a forradalmi felkelőkre löni ne lehessen. A vizsgálat lefolytatása után

mintegy ezer altisztet és közlegényt letartóztatásba helyeztek, sőt jónéhány fiatalabb tisztest is letartóztattak, akiket azzal vádolnak meg, hogy azok a kiadott parancsokat szabotálták.

A hadseregben ilyen hangulat lévén, a kormánynak engedményeket kellett tanúsítania és ez az oka a régi kormány lemondásának, másrészt annak, hogy az új tagokkal kibővített Srskic-kormány hivatalba lépése után,

— Elrontott gyomor, bélzavarok émelegés, kellemetlen szájíz, homlokfájás, láz, székszorulás, hányás vagy hasmenés eseteinél már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan, biztosan, és kellemesen hat. A gyakorlati orvostudomány igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a sok evés és ivás káros következményeinél igazi jótétnek bizonyul. A Ferenc József keserűvíz gyógszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

ma, a politikai pártok szabad működését engedélyezte.

Ugyanerre a hangulatra való tekintettel ellenőrizhetetlen hírek szerint a zágrábi törvényszék titkos utasítást kapott, hogy a törvényszék fogházában letartóztatott 400 politikai fogollyal szemben szüntesse meg az eljárást és csupán és legfeljebb 15 politikai bünnössel szemben járjon el. A belgrádi kormány ebben a mai izzó hangulatban nem mer tömegeket bebörtönözni, mert ezzel csak olajat öntene a tüzre.

Nagyon természetes, hogy ennek a hangulathatása alatt a dinár árfolyama tovább zuhan. A dinár zuhanása kétségbeesett lépésre kényszerítette a jugoszláv kormányt, amely ma minden külföldi követelést zárolt és belöldi forgalmait is különböző korlátozásokkal megbénította.

Ebben a feneketlenül felfordult helyzetben szó sem lehet arról, hogy akár a Srskic-kormány, akár pedig bármely más látszatkormány alapján megalakuló kormány a nagyserb államjag eszméjét fenntarthassa, hanem kénytelen lesz előbb-utóbb a föderalizmus jugoszláv államiságot kialakítani, ha nem akarja, hogy az ország végnélküli forradalmak tüzeiben teljesen felmorzsolódjék.

Olasz-francia-spanyol antant készül

Fontos tanácskozások Rómában

Róma, november 8.

Olaszország londoni követe, Grandi, ma délelőtt utazik el Rómába. Grandi római útjával kapcsolatban Rómába érkezik Normann Davis is. A külpolitikai beszorkánykötő különböző kombinációkat fűz ahhoz, hogy

Grandi Rómába rendelték és, hogy ugyanezen alkalommal tárgyal Mussolinivel egyrészt Normann Davis, másrészt Gömbös Gyula.

Azok a körök, amelyek tisztában vannak a diplomáciai mozdulatok jelentőségével, azt állítják, hogy az olasz-francia viszony visszafordítását célozzák ezek a tárgyalások, mert

ugy Olaszország, mint Franciaország belátja volna, hogy annak az ellenségeskedésnek, amely a két állam között a háború befejezése óta, mind jobban és jobban elmérgesedik, semmi értelme sincs.

Voltaképpen tehát az olasz-francia-

antant hajnala következett el, amire eklatáns példa Herriotnak toulousei beszéde, amelyben Herriot határozottan defektált az olasz aspirációk előtt és nagy érdeklődéssel nyilatkozott azokról a törekvésekről, amelyek Olaszországot, mint nagyhatalom az elmúlt esztendő során el akart érni és amelyekkel szemben Franciaország mind a tegnapi napig minden alkalommal ellentállott.

Londoni diplomáciai körökben, az a vélemény, hogy az olasz-francia, esetleg az olasz-francia-spanyol megegyezésnek lényeges akadályai ma már nincsenek, a mely esetben természetesen Németország politikai ereje és katonai ellentételese teljesen eljellemlenedik. Valójában az a helyzet tehát, hogy Olaszország cserben hagyja Németországot, amely így elzárkózva előbb-utóbb ugyancsak Francia gazdasági függés alá kerülne, hacsak közben az ottani és a kelet-európai baloldali fellángolások Európa képét újra át nem icsik.

A bizonytalan helyzet miatt:

Lehetetlen végleges költségvetést összeállítani

Bukarest, november 8.

Madgearu pénzügyminiszter hétfőn délután kihallgatáson jelentkezett az uralkodónál. A pénzügyminiszter a készülő költségvetési tervezetről akart jelentést tenni, ez azonban nem sikerült neki.

Kiderült ugyanis, hogy annyi financiai természetű ügy vár elintézésre, hogy a kormány nem is tud egész évre szóló költségvetést készíteni, mert nem tudhatja, hogy a függőben lévő ügyek mennyiben és milyen irányban fogják befolyásolni a pénzügyi helyzetet, a mennyiben jó, vagy rossz érelemben elintéződnek.

Igy aztán Madgearu egy egész sereg alternatívát állított fel, valahogyan így: Ha sikerül csökkenteni a tisztviselők létszámát és javadalmazását, akkor ilyen lenn alapvonalaiban a költségvetés, ha azonban nem sikerül, illetve nem kerül rá sor azért, mert a népszövetség pénz-

ügyi bizottságát sikerül engedékenységre bírni, akkor ilven. Pontosan így áll a helyzet az államadósságok törlesztésének a kérdésében is. Ha sikerül moratóriumot kapni, akkor más költségvetést kell csinálni, mintha nem sikerül. Ma még a helyzet sokféle szempontból bizonytalan és kialakulatlan s éppen ezért a pénzügyminiszter azt a javaslatot tette, hogy

a jövő év első négy hónapjára ugynevezett havi költségvetéseket állítsanak össze az éppen aktuális helyzet alapján, aztán ha a jelenlegi gazdasági és pénzügyi problémák megoldódnak, akkor ápristól, vagy májustól kezdődőleg számítsák majd az új költségvetési évet.

Tekintettel arra, hogy Madgearu javaslatának sulvos indoklása van, valószínű, z uralkodó is hozzájárul ahhoz a megoldáshoz, amit a kormánv ajánl.

Eltörlik a kenyérbélyeg rendszert

Iparos kongresszus Brassóban Joanitecu munkügyi miniszter részvételével

Brassó, november 8.

A székelyföldi ipartestületek, valamint a kisiparosok országos szövetségének brassói tagozata és a helybeli ipartestület kedden népes kongresszust tartottak, amelyen D. R. Joanitecu munkügyi miniszter és Al. Samoil, a Kisiparosok Országos Szövetségének az elnöke is megjelent. A kongresszuson, amely a Kereskedelmi és Iparkamara disztermében zajlott le, kisebb-nagyobb delegációval képviseltette magát a Székelyföld és Barcaság minden számottevőbb iparos-szervezete.

A kisiparosok szövetségének brassói tagozata részéről Szabó Béni képviselő, a brassói ipartestület nevében Bologa elnök s mindkét szervezet vezetőségi tagjai, míg Csikszereá-

ról Részeg Viktor ipartestületi titkár, Székelyudvarhelyről Pluhár titkár, Sepsiszentgyörgyről Lurtz Gyula, Szécs Géza, Dálnoky János, Gecse Ferenc, Panti János, Hopanyecz Mihály, Klein Sándor, Péter János, Incze Árpád, Kádár János, Orendi Gyula, Daradits József, Kézdivásárhelyről dr. Fekete, Lukács József, Tóth József, Vajda Albert, Gyergyószentmiklósról Stengel Károly és Bérés Ignác, Székelykeresztúrról dr. Ferenczy Gábor és Kooács Árpád, Kovásznáról Strobl János, Szárhegyről Oláh János, Borszékéről Eigel Mihály elnök és Görög Miklós, Prázmárról Bruss és Grün Antal, Hosszufaluból pedig Alexandrescu Mihály és Cseh Dénes, ugyszintén számos más iparos-vezető vett részt a nagyfontosságú kerületi kongresszuson.

A munkakamarák megszervezése

A nagygyűlés legfőbb napirendi pontja a munkakamarák megszervezésének a kérdése volt, amely sok más sérelmén kívül most leginkább foglalkoztatja az ország egész kisiparos-rétegét. A kisiparosok régi kívánságuknak megfelelőleg követelik, hogy — ha már nem lehet szó külön iparoskamarák felállításáról, — a munkakamarák kebelén belül saját speciális kisiparososztályuk legyen s ez vegye át az ipartestületek eddigi hatáskörét. E problémával kapcsolatban a székelyföldi iparosságnak az a másik legfontosabb igénye, hogy respektálják a területi egymásrataltságot elvét s egy munkakamara kebelében tömörítsék az egy blokkban lévő megyék iparosságát. Az eddigi terv szerint ugyanis a brassói munkakamara körzetébe Brassó megyén kívül még csak Háromszék, Maros- és Fogarasmegye tartoznának, viszont Csikmegyét a regábeli Bacau, Udvarhelymegyét pedig a hunyadmegyei Déva körzetébe osztották be. Ez a bizonyára politikai szempontoktól vezetett beosztás rendkívül előnytelen Csik- és Udvar-

helymegye iparossága, munkássága és alkalmazotti rétege számára s egészen érthető, hogy a két megye tiltakozik e szerencsétlen csoportosítás ellen. Azt követelik, hogy ugy Csik-, mint Udvarhelymegyét osszák be a brassói kamara körzetébe, hogy ez ennél fogva egységesen tömörítse az egész Olt-völgyét. Ezzel szemben Maros-megyét mint tulságosan messzefekvőt, csatolják más, például a kolozsári kamarai körzethez.

Ebben az értelemben a brassói kezdeményezők: a helybeli ipartestület és a kisiparos-szövetség tagozata részletes memorandumot készítettek, amely egyuttal magában foglalja az iparosság többi követeléseit is, ugymint az áldatlan patenta fixa, kötött adó gyökere revízióját, a konverzióknak a városi lakosságra való kiterjesztését, a munka-oktatás időszerű reformját, speciális iparos hitelintézet létesítését, a kenyérbélyeg és az üzérkedési törvény eltörlését s általában az iparos-érdekeknek az eddiginél sokkal erősebb és hathatósabb védelmét.

BUDAPEST

Svábhegyi Szanatórium

subalpin (430 m.) diétás gyógyintézet

Már heti 140 pengőért

tökeletes szanatóriumi ellátást nyújt 5-szöri étkezéssel, vízkurával, fűtéssel együtt.
A legideálisabb őszi-téli üdülöhely

A MEGNYITÁS

A kongresszust déli 12 órakor Szabó Béni országgyűlési képviselő nyitotta meg, Samoil országos szövetségi elnököt ajánlván díszelnőknek, amihez a kongresszus lelkesedéssel járult hozzá. Joanitecu minisztert előbb Samoil, majd Szabó Béni, a románok részéről pedig Gologan ipartestületi elnök üdvözölte. Valamennyien bizalmukat fejezték ki azért, hogy a miniszter, aki mindig megértéssel viseltetett a kisiparosság sérelmeivel szemben, ezuttal is igyekezni fog érvényre juttatni az iparosok jogos igényeit.

Ezután Jordache ipartestületi titkár felolvasta a memorandumot.

D. R. Joanitecu munkügyi miniszter nagy beszédben válaszolt a memorandumban kifejezett kérelmekre s eleve kijelentette, hogy azokat teljes egészükben magáévá teszi, s amennyire a körülmények és a lehetőségek megengedik, teljesíti is. Sajnálkozását fejezte ki amiatt, hogy nem tud magyarul és németül, hogy közvetlenül biztosíthassa együttérzését a kisebbségi, erdélyi kisiparral is, amelyet, — mint iparos-fiu, — gyermekkorától fogva nagyrabecsült.

Részletesen vázolta munkügyi politikáját, amelynek gerincét éppen az iparos-érdekek lehető legmesszebbmre védelme alkotja, miután meggyőződése és megállapításai szerint a kisiparosság az ország legjelentékenyebb termelő-rétege.

Nagy elégtétellel fogadta a kongresszus a miniszternek azt a közlését, hogy a kenyérbélyeg megszüntetik és helyébe liszt-illetéket vezetnek be. Igyekszik odahatni, hogy az iparosság többi követelése is hasonló módon érvényesüljön.

A miniszter válaszbeszédével a megnyitótól délután fél 3 órakor véget ért s a kongresszus résztvevői a bankettára vonultak, amely a rendezőség a Koronában Joanitecu miniszter és a kongresszus tiszteletére adott.

A közös ebéd után a miniszter Samoil iparos-szövetségi elnök társaságában Ploestibe utazott, országos tanulmányi körútján.

Az iparoskongresszuson való megjelenése előtt Joanitecu miniszter, aki reggel érkezett Brassóba, meglátogatta a helybeli egészségügyi és munkásjóléti intézményeket.

A munkügyi inspektorátuson Popea dr. vezérinspektor felhívta a miniszter figyelmét a folyton növekvő munkanélküliségre, tudomására hozva, hogy a Farola rézlemezgyárt november 22-én bezárják, mert a gyár igazgatósága nem tud elegendő devizát kapni a szükséges nyersanyag behozatalára. Az üzem beszüntetése állítólag egyedül a deviza-kereskedelmi megszorításokra vezethető vissza s annak következtében mintegy 160 munkás és 40 tisztviselő veszt el kenyerét. A miniszter ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy a munkanélküliség enyhítésére az eddiginél is szigorúbban megszorítja az idegenek munkavállalási lehetőségét.

A betegszékvő pénztárnál az igazgatótanács részéről Bologa Emil üdvözölte a minisztert, rámutatva arra, hogy Brassónak új betegszékvő rendezőre van szüksége. Itt Joanitecu azt jelentette ki — s ezt az iparos-kongresszuson is megismételte — hogy a munkásbiztosítás és betegszékvő egységesítéséről szóló törvényjavaslatot, amelyet rövidesen a parlament elé terjeszt, a teljes autonómia elvére építi fel s általában a jól bevált erdélyi rendszert veszi alapul.

EZEN HELY

a Bristol Szálloda Budapest részére van fenntartva.

Figyeljék az itt megjelenő további hirdetéseket!

NOVEMBER 10.

Titkos tanácskozás Genfben

Genf, november 8

Néhány nap óta folyik Genfben, mégpedig a közvélemény legnagyobb érdekességének jegyében a gazdasági világkonferenciát előkészítő bizottsági ülés-sorozat.

E bizottságban amelyet a lausannei konferencia által kiküldött és Sir John Simon angol külügyminiszter elnökölte alatt álló úgynevezett szervezeti komité hívott életre, helvet foglalt a

nagyhatalmak két-két képviselője, így francia részről Charles Rist a Romániában járt pénzügyi szakértő, a Nemzetközi Fizetések Bankjának delegáltja, ezenfelül a népszövetségi Tanács által megbízott három-három szakértő a pénzügyi és gazdasági kérdésekre.

Legelső feladata a bizottságnak kijelölni a jövő esztendő elejére tervezett nagy gazdasági világtérkezetet napirendjét és gyakorlati javaslatokat tenni a pénzügyi és gazdasági válság leküzdésére irányában.

A lausannei konferencia óta bizonyos mértékben mégis meggyűlvánul a nagyhatalmak részéről az az igyekezet, hogy a közép- és kelet-európai államokat gazdaságilag valamennyire talpraállítsák és ezeket egyfelől, mint adóállamokat, másodsorban, mint mezőgazdasági kiveteli országokat, amelyek az agrártermények áresése folytán legtöbbet szenvednek a krízistől, valamilyen uton-módon újból bekapcsolják az európai vérkeringésbe.

Streza annak a nagyhorderejű igazságnak a kivilatkoztatását jelenti, hogy Közép-európa szerves részét alkotja a kontinensnek és az újraszervezés művét a közép- és kelet-európai államok renbehozatalánál kell megkezdeni. Ugyanennek az elgondolásnak a végén kellene tovább mozogni a mostani genfi tárgyalásoknak, amelyek Közép- és Kelet-európa dolgaival illetően csakugyan a sterzai határozatokhoz kapcsolódnak.

Mint értesülök, a gabonafelértékelési alappal foglalkozó bizottság működése párhuzamosan fog haladni és egybeesik a gazdasági aeropágot előkészítő szerv tevékenységével.

A genfi előkészítő konferencia különben egyelőre két albizottságra oszlott és a gazdasági s pénzügyi albizottságokban folytatja tevékenységét. A pénzügyi bizottság, amely van Langenhove-nak, Belgium képviselőjének elnökölte alatt tanácskozik, a pénz stabilizálását jelölte meg legelső feladatául, és ezért helyénvalónak látna az aranyfedezethez való visszatérést mindazokban az országokban, amelyek eltértek az aranyfedezettől. Az angolok, akiknek az ilyen nemzetközi összejövetelek alkalmával is meggyűlvánul az a sajátos faji erősségük, hogy körömszakadtáig és másokra való tekintet nélkül tudják védeni a maguk érdekeit, csak különböző feltételek teljesítése esetén volnának hajlandók visszatérni az aranyfedezethez, így a világkereskedelem normális lehetőségeinek helyreállítását, azonkívül a világ aranyállományának újbóli elosztását követelik, hivatkozva rá, hogy az arany az Unió és Franciaország bankpincéiben történt felhalmozása egyik forrása volt a mindenfelé észlelhető katasztrófális áreséseknek.

Gazdasági téren elsősorban a világkereskedelmet fojtogató rendszabályok hatályon kívül helyezéséről tárgyalnak, azonkívül a kontingentálás kérdése, a behozatali védintézkedések, devizakorlátozások, a védvámok fokozatos lebontásának kérdése és a kereskedelempolitikai szerződéses boltozatok Európára való kiépítésének kérdése körül folyó tárgyalások.

Növeli a konferencia körül lebegő bizonytalanságot az a tény, hogy a szakértő bizottság bizalmasának nyilvánította az üléseit és a delegátusok a zárt ülések anyagáról nem hajlandók nyilatkozni.

Ezáltal a konferencia igyekszik elkerülni azt, hogy a gazdasági válság gyógy-szerűen tervezett javaslatoknak és elgondolásoknak a nyilvánosság előtt való megvitatása által esetleges csüggedést, vagy indokolatlan reménykedést keltse a közvéleményben, amely a gazdasági bajok elmérgesedése folytán amúgyis mindenfelé épen eléggé el van már keseredve.

Egészen bizonyos azonban, hogy ezekből a tárgyalásokból, amelyekből a csalhatatlan külső jelek szerint nemcsak a lendület és az áldozatkészség, de még az az elhatározó erő is annyira hiányzik, amely az eddigi szakértői szalmacépléseket is annyira jellemezte, nem fog megszületni az a tett, amely a munkanélküliség mindennél előbbrevaló, égető problémáit előrevihetné és amely a világ kereszteszázmilliói mindennemű elfoglaltság nélkül tépelődő-töprengő tömegének újból visszaadná a munka lehetőségét, a meleg otthont, egy falat megdolgozott kenyeret és önmagával való józan megelégedettséget.

Seidner Imre

Goga Temesvárott zászlót bont

17 milliárdos költségvetésből 7 a külföldnek, 10 a hadseregnek kell: miből éljen az ország?

Temesvár, november 8.

Vasárnap politikai népgyűlés volt a Gyárudvarban. Goga jelent meg Lupas volt közegészségügyi miniszterrel és pártja két képviselőjével. Goga új pártja tulajdonképpen most bontott zászlót Temesváron.

A népgyűlésnek egyébként szigorúan csak a költő-politikus lendületes beszéde adott jelentőséget és érdekességet. Goga rendkívüli hévvel kritizálta a kormányok politikáját, a mi szerinte boldogtalanságba kergette az országot. A főhíbat abban látja, hogy Romániában nincs tekintély. Szerinte a régi monarchiát a tekintélyek tartották. Aztán hivatkozott a magyarok felé Csucsán nyújtott békejobbra s azt az állítást kockáztatta meg, hogy ő sohasem hazudott.

Kitért az ország pénzügyi helyzetére is. A

jövő évi költségvetést 17—18 millióra akarják lefaragni. Ebből hét milliárdot a költségvetésnek kell fordítani, 10 milliárd pedig a hadseregnek kell. Most már kéri, van-e józanul gondolkodó ember Romániában, aki a fennmaradó semmiből egy évig el akarja látni az ország többi szükségleteit? Itt nem is lehet vitának helye: az országnak legkevesebb két-három éves moratórium kell a külföldi adósságokra, hogy legfontosabb kötelezettségét, a belföldi adósságok rendezését teljesíthesse.

Goga ezekkel a szavakkal fejezte be szónoklatát:

— Azért állok itt, mert Románia boldogtalan. Én román vagyok és boldog akarok lenni!

De miből?

Gázfogyasztók elkecsereedett gyűlése Tordán

Százak pusztulnak el Motas gázdiktátor jóvoltából

A tordai kórházban hónapok óta nem lehet operálni

Torda, november 8.

Viharos gyűlést tartottak tegnap a tordai földgázfogyasztók. A gyűlésen számos felszólalás hangzott el, amelyek kivétel nélkül a földgázszolgáltatás és különösen a Motas mérnök elleni panaszokkal foglalkoztak. Az egyik felszólaló elmondta többek között, hogy:

Torda tizenöt utcájában 112 helyen a vezetékből közveszélyes módon tör elő a gáz.

Egy másik felszólaló felhozta, hogy a gázszolgáltatásnak a ma is érvényben levő magyar szerződés alapján különböző kötelezettségei volnának a fogyasztókkal szemben. Ezek alól azonban kibújik az az, hogy egy új szabályzat életbe lépésén dolgozik. Említést tettek a gyűlésen arról is, hogy a gázszolgáltatás a sármás tordai gázvezetéseket, amelyek körülbelül százmillió lej az értéke,

900 ezer lej kikiáltási áron kéz alatt el akarta árvereztetni, csak azért, hogy annak az állam általi birtokbavételét meggyűlvánul.

r. Ratiu Agoston, a városi interimárhi-

zottság elnöke, felemlíti, hogy jelen volt, amikor Motas földgázdiktátor, egy német szerződés felmutatásával és magyarázatával, félre akarta vezetni Lugoseanu akkori minisztert. Mint jogászt, mindig mélyen megbotrányozta, hogy miképpen jászotta ki Tordai évek során a földgázszolgáltatás. Dr. Ceruriu kórházi igazgató-főorvos felpanaszolja azt a megdöbbentő brutalitást, amellyel Motas a kórházzal szemben eljár. Motas megpontosítja a kórházról a gázszolgáltatást és azóta nem bírnak operálni. A szerencsétlenek százai pusztulnak el emiatt.

A gyűlés végül egy emlékiratot fogadott el, amelyben azt kéri a kormánytól, hogy az állam haladéktalanul vegye át a földgázvezetéseket és vezetékeket, szállítsák le a gázárakat, a köztisztviselőknek, nyugdíjasoknak és hátrányos helyzetűeknek adják vissza az ötven százalékos kedvezményt és végül intézkedés történjék az arról, hogy a gázszolgáltatás addig is a régi szerződés értelmében járjon el.

Itt említjük meg, hogy a tordaihoz hasonló gyűlést zajlott le Medgyesen, Dicsőszentmártonban és Marosvásárhelyen.

Temesvárról elindul egy patikus fia...

EWANS HENRY FANTASZTIKUS PÁLYAFUTÁSA

Hogyan lett Éhn Henrik temesvári patikus fiúból
Ewans Henry Newyork detektívönöke?

Csendes beszélgetés az amerikai alvilág rémével
egy dunaparti hotel halljában

Budapest, november 8.

A dunaparti előkelő hotel halljában egy impozáns megjelenésű külföldi bejelentőlapot állít ki. A bejelentőlapra a következőket jegyzi be: Henry Evans, a newyorki államrendőrség detektívönöke.

Minden feltűnés nélkül, csendben érkezett Budapestre a newyorki gangster- és betörővilág réme. Nem hivatalos látogatásra jött, hanem csak a szülőföldjét akarta viszontlátni harminckét év után. Budapestben csak átutazóban tartózkodik, mert a szülőföldje a Bánság, annak is a fővárosa: Temesvár...

Henry Evans, a newyorki rendőrség egyik legelső embere, harminckét évvel ezelőtt indult el Temesvárról, hogy Fiumében hajóra szállva szerencsét próbáljon Amerikában. Henry Evans-t akkor még Éhn Henriknek hívták és tizenhétéves volt. Amerikában átment azokon a megpróbáltatásokon, amelyek min len ki-vándorlóra várnak az újjávilágban. Volt boltiszlaga, gyárimunkás, tányérmosogató, ügynök satöbbi. Amikor megtanulta a nyelvet, megismerte Newyorkot, minden igyekezetével azon volt, hogy rendőrré legyen. Nem azért akart rendőrré lenni, mert ez biztos egzisztenciát jelentett, hanem inkább azért, mert tudta, hogy ezen a pályán viheti valamire... A dolog nem ment könnyen, de végül sikerült bejutnia a newyorki rendőrséghez — közlegénynek.

A TEMESVÁRI PATIKUSFIU

Arról, hogy hogyan lett a temesvári Éhn Henrikből — Henry Evans newyorki detektívönök, a következőket mondotta:

— Édesapám patikus volt Temesváron, engem is gyógyszerésznek nevelt, de nem sok hasznomat vettem, mert én reggelitől-estig detektívregényeket olvastam. Egészen beteges szenvedélyem vált a detektívregények olvasása és órákon keresztül arról ábrándoztam, hogy valamikor én is nagy detektív leszek, aki rejtélyes bűneseteket nyomoz ki és réme a rablóknak. Apám látta, hogy hasznomat nem veheti a patikában, még valami bajt csinálók a mérgek körül — odaadtak hát inasnak egy puskaműveshez!

— Ez már érdekesebb foglalkozás volt számomra, közelebb éreztem magam az álmaimhoz, megtanultam a különböző fegyvereket szetszedni, összerakni; megismertem a fegyvertípusokat, aminek később igen nagy hasznát vettem. Tulajdonképpen részben ennek is köszönhetem a karrieremet.

Amikor még mint közrendőr teljesítettem szolgálatot, egy bankszlaga gyilkosa a kilótt patronhüvelyt a tett színhelyén hagyta. Magamhoz vettem a hüvelyt és a puskaművesnél szerzett tapasztalatok segítettek kinyomozni a gyilkost. Igaz, hogy szerencsém is volt. A gyilkosság utáni napon, egy zsibárus revolvért szolgáltatott be a rendőrséghez, amelyet egy gyanús ember adott el neki. Azonnal megállapítottam, hogy a patron ebből a revolverből lőtték ki. A gyilkos kézrekerítése ezután már nem volt nehéz feladat.

A GANGSZTEREK RÉME

— Én mindenestre — folytatta Evans — elértem azt, hogy a feljebbvalóim ész-

revettek és minden alkalommal bevontak a nyomozásba, mint fegyverszakértőt. Sok érdekes esetem volt és én minden esetben szívvel-lélekkel fektüdtem bele a nyomozásba. A sikereim elismerést és előléptetést szereztek számomra.

— Mint civilruhás detektív 1910-ben elfogtam Moris Carpentert, a newyorki betörőkirályt és ettől kezdve elég gyorsan haladtam a karrier utján. Hurokra került pacenseim közül egymásután következtek: csempészek, leánykereskedők, hamispénzgyártók, betörők, sikkasztók, gyilkosok...

— Mikor Sheldont, a csekkhamisítók fejedelmét üldöztem, két felhőkarcoló között majdnem lezuhantam a mélységbe. Ma már nem mászkálók házitökökön, hét év óta detektívönök vagyok, irányítom csak a nyomozásokat.

TECHNIKA ÉS ELSZANTSÁG

A temesvári patikusfiúból lett newyorki detektívönök ezzel be is fejezte karrierjének történetét. Megkérdeztük, hogy mondjon el egyet-mást az amerikai banditizmusról, amelyről napokint hallunk fantasztikusnál fantasztikusabb dolgokat.

— Az amerikai banditátörténetek, — mondotta — igen sokszor túlozva kerülnek az európai közönség elé. Mindazonáltal sehol a világon nem fordulnak elő olyan fantasztikus és vakmerő históriák, mint odaát. Egy lényeges különbséget látnak az amerikai és az európai bűnözők között. Az amerikaiak hihetetlenül elszántak és olyan technikai felkészültséggel dolgoznak, hogy a rendőrség alig tud lépést tartani velük ezen a téren. Ezzel szemben az európai betörők, hamisítók, gangszterek inkább rizikómentesen szeretnek dolgozni. Különbözik az egész élet más odaát, ahol hajszásabb, lázasabb nagyobb méretű, nem olyan vontatott, mint ideát Európában. Itteni eszközökkel operáló betörők, hamisítók, banditák ott nem sokra mennének. Ezért hat olyan fantasztikusan egy-egy nagyszabású amerikai eset Európában.

NEWYORK—TEMESVÁR ÉS VISSZA!

Evans Henry, akinek nevét a világ legnagyobb városának hírbe hozták alvilága rettegve ejti ki, három évtized után kis időt szakított magának arra, hogy hazalátogasson Temesvárra, mert úgy van az valahogy, hogy a legnagyobb sikerek csúcspontján is hazavágyik az ember oda, ahonnan elindult. A régi Éhn Henriknek ma nincsen senkje Temesváron, Evans Henrynek megkevesébe. De azért átkeli a tengeren, az újhazából — az óhazába, de már meg is vissza. — asszony és két gyerek várja otthon!

Hogy mit talált az Óhazában az Újhaza detektívönök fia, arról nem beszél.

Nem is nagyon faggatjuk!

(P.)

Csak debember 12-én
hirdetnek ítéletet
a temesvári feketeszesz-
ügyben

Temesvár, november 8.

Mint ismeretes, a temesvári táblának ma délelőtt kellett volna a feketeszeszészek ügyében, valamint az 52 millió lejes bírság ügyében az ítéletet kihirdetni. A vádlott tisztviselők és igazgatók érthető izgalommal várták az eredményt. Zsúfolt tárgyalóteremben Neculescu elnök kihirdette, hogy ítéletet az ügyben még nem hozhattak, tekintettel arra, hogy a tábla még mindig nincs birtokában kellő bizonyítékoknak s éppen ezért szükségesnek látja egy szakértő kihallgatását is. E célból a tábla elrendelte Zlatescu Stere temesvári pénzügyi adminisztrátornak és egy szakértőnek kihallgatását.

Ítélethirdetés december tizenkettedikén lesz.

UJITSA MEG

lejáró előfizetését, hogy a lapot zavartalanul és iennakadds nélkül küldhessük.

A Brassói Lapok

előfizetési ára egy hónapra 60 lej.

Hírek

November

10

Csütörtök

Róm. kath.: Av. András.
— Protestáns: Luther M.
— Görög: Oreszt. — Izraelita:
Hesván 11. Kham. b.
— Napkelte 6.57. — Napnyug-
ta 16.50.

Időjárásjelentés. A buda-
pesti Meteorológiai Intézet
jelentése szerint oros, he-
lyenként erősen ködös idő
várható. Keleti légáramlás
jön, amely lényegesen
hőváltozást okoz és néhol
esőt hoz.

Hogyan keletkeznek és hogyan foszlanak szét a dollármilliók

London, november 8.

Csak most hull le lassankint a lepel a
sakszoros milliómos Samuel Insull letar-
toztatásának és szabadonbocsátásának
előzményeiről. Néhány hét előtt bejárta
a hír a világsajtót, hogy a dúsgazdag
amerikai az athéni rendőrség letartóztat-
ta, majd megint szabadon bocsátotta. Az
ellene kiadott elfogatóparancs egy vakme-
rő karrier vége és egyúttal egy óriási mé-
retű család befejezése.

Mint Amerika legtöbb koronázatlan ki-
rálya, Insull is szerény kerekék között
kezdte pályafutását. Mint egészen sze-
gény londoni szülők gyermeke, tízennégy
éves korában kénytelen volt félbehagyni
tanulmányait, mert szülei nem tudták
előteremteni a tandíjat. Insull, aki igen
ügyes gyorsíró volt, Johnson ügyvéd iro-
dájában kapott állást. Johnson képvisel-
te Edison érdekeit Angliában. Hamar fel-
ismerte Insull rendkívüli képességeit, leg-
közelebbi amerikai útjára magával vitte
és bemutatta Edisonnak, aki attól kezdve
előretolta Insullt a pályáján és bizalmas
emberévé fogadta. Insull azután Csiká-

nyei kezdenek eltűnni a piacról. Egy is-
meretlen valaki olyan tempóban vásárol-
ta fel a részvényeit, hogy Insull az a
veszély fenyegette, hogy sok vállalatnál
elvezíti a részvénytöbbséget. Hosszas ku-
tatás után sikerült megállapítani, hogy a
részvényeket Eaton clevelandi bankár
vásárolja össze. Erre Insull huszonnyolc-
millió dollárért visszavette tőle a rész-
vényeket. Eaton ezen az üzleten kerek
huszmillió dollárt keresett. Insullnak ek-
kor már sok bankadóssága volt és ráadá-
sul kétszázmillió értékű részvénydepót
kellett beszovaltatnia. Ennek ellenére
bizakodóan nézett a jövőbe. Minden spe-
kulációját arra a fellelésre alapította,
hogy a világválság nem tart 1932-nél to-
vább. Tévedett és bukása elkerülhetetlen-
né vált. Szökése előtt valamennyi tiszt-
ségéről — hatvanöt részvénytársaság el-
nöke és tizenegy vállalat vezérigazgatója
volt — lemondott.

— **MEGSEMMISÍTETTÉK A TORDAI VA-
ROSI TANÁCS MEGALKULÁSÁT.** Tordá-
ról jelentik: Közelebből megint a tordai
városi tanács megalakulásának körülményeit.
E megalakulás ellen több oldalról is felebbe-
zést adtak be, melyeket az elmult héten tár-
gyalt a vármegyei tanács állandó választmá-
nya és a megalakulást megsemmisítette. E
határozat a jelek szerint újabb felebbezés alá
kerül. Egyelőre ezért a régi interimár bizott-
ság marad hivatalában.

— **ZACHARINCSEMPÉSEK Csikmegyében.**
Csikszederdől jelentik: A csikszederdai
csendőrszárnyparancsnokság az utóbbi
időben több bizalmas információt kapott,
amelyben figyelmeztetik, hogy a megye
területén veszedelmes zacharincsempé-
sek működnek. A legnagyobb titokban
minden poszt segítségével nyomozást in-
dítottak és pár nap alatt sikerült is ered-
ményt elérni. Vlad csikszépvízi járásör-
mester elfogott egy ismeretlen nőt, amint
nagyobb mennyiségű zacharint vitt egy
csomagban, ugyancsak letartóztattak egy
kereskedőt is, akinek boltjában néhány
kiló csempészárut találtak. Vallomásaik
alapján rövidesen sikerült a csendőrség-
nek egy jelek szerint kitűnően szerve-
zett csempészbandát letartóztatnia.

— **TORDA NEM TUD INKASSZÁNI.**
Tordáról jelentik: Jellemző Torda város pénz-
ügyi helyzetére az a tény, hogy az ezévre
előirányzott 24 és fél millió lejbeli eddig mind-
össze 11 millió 137 ezer 997 lej folyt be. Tor-
da városának tehát ezidőszáig több, mint 13
millió lej értékű behajthatatlan követelése
van.

QUICK LILIAN HARVEY

— **HERZ LILLY NAGY SIKERE A
BUDAPESTI VIGADÓBAN.** Budapestről
jelentik: Nagy sikerrel hangversenyezett
tegnap a Vigadóban Herz Lilly, az ismert
fiatal zongoraművész. Különösen Liszt
És-dur zongoraversenyével, amely tudva-
lólag a legnehezebb zenedarabok egyi-
ke, aratott nagy tetszést.

— **Halál kufurás közben.** Csikszederd-
ről jelentik: A tusnádfürdői Pauli villa
tulajdonosa új kutat ásott az udvarán.
Mikor a munkások már 21 méter mély-
ségig haladtak, kénytelenek voltak a
munkát abbahagyni, mert a mélységből
veszedelmes fojtó és mérges gázok tör-
tek elő. Miután a munkálatokat abbahagy-
ták, Lázár János portás, aki mitsem sejt-
ett a veszedelemtől, kíváncsiságból le-
mászott a 21 méter mély kutba. Alig ért
azonban a közepéig, amikor elszédült,
majd pillanatok alatt meghalt. Holttesté-
re csak később akadtak rá. A csikszeder-
dai ügyészség megindította a vizsgálá-
tot annak kiderítésére, hogy terhel-e va-
lakit felelősség a szerencsétlenségre?

— **Ha Roosevelty győz, jó lesz az euró-
pai borkereskedőknek is.** Az európai bor-
kereskedelmi központokban az Egyesült
Államok részéről nagy érdeklődés nyil-
vánul meg bor iránt és máris történtek
nagyobb bormennyiségekre megrendelé-
sek. Amerikában arra számítanak, hogy
Roosevelt kerül az Unió elnöki székébe,
ami a prohibíció megszüntetését jelenté-
né. A faipar körében is nagy várakozás-
sal tekintenek az amerikai választások
elő, mert a szesztilalom megszüntetésével
a hordó és dongagvartás is fellendülne Eu-
rópában.

— **KÁRHATALOMMAL KELLETT TOR-
DÁN A MAGYAR SZINTARSULATNAK A
VIGADÓT ÁTADNI.** Tordáról jelentik: Tor-
da város és a mozi jelenlegi bérleje már ré-
g óta harcban állanak egymással, mert a bér-
lő nem teljesíti a kötelezettségeit és azonkívül a
bérleti szerződés már le is járt. A mozi-ügy
rendezetlen volta miatt a Sarkady-szintarsu-
lat, amely négyhetes szini-idény tartására Tor-
dára érkezett, nem tudta az előadásokat meg-
kezdeni, mert a mozibérlet különféle ürügyek
alatt a Vigadó termét nem akarta átengedni.
Emiatt a város kénytelen volt erőlyes rend-
szabályt alkalmazni. Határozatilag kimond-
ta, hogy a mozibérlet, aki amugyis csak ideig-
lenes jellel birtokolja a mozi, köteles a
termét átengedni és miután erre a bérlet nem
volt hajlandó, azt kárhatalommal vette át és
átadta a magyar szintarsulatnak.

— **Családirto szerencsétlenség a ta-
nyán.** Békéscsabáról jelentik: Csaba-
vészto közszeg kondása kedden reggel bor-
zalmas szerencsétlenséget fedezett fel az
egyik határbeli tanván. Amikor az álla-
tokért ment, észrevette, hogy a tanváház
ablakából sűrű füst gomolyog ki. Beha-
zta a házba, ahol a tanva gazdáját, Bu-
csay Andrást, valamint annak 27 éves fe-
leségét, 9 éves kislányát és 6 esztendő-
s kislányát halva találta a szobában, melyben
fojtott tűz lappangott. Rögtön kinyitotta
az ablakokat és airtót ez azonban már nem
használt, sőt a benvomuló levegő egyszer-
re lángralobbantotta az addig csak lap-
pangó tüzet. Sietve értesítette a csendő-
rséget, amely megindította a vizsgálatot s
megállapította, hogy tragikus szerencsét-
lenségről van szó. Bucsayék este elfelej-
tették eloltani a lámpát, amely valami-
lyen okból felborult s felgyújtotta a szo-
ba bútortát. A szoba fülledt levegőjé-
ben a tűz csak füstölgött s az összesűrűs-
dött füst alában megfojtotta a család
minden tagját. Így a tanvásgazda és
családja vízgázatlanságán kívül a napi
munka utáni kimerültségnek lett áldo-
zata.

— **A Brassói Címár pályázatának ered-
ménye.** Tegnap ült össze a Brassói Cím-
ár szerkesztősége által kitűzött pályá-
díjnyerő pályázat díjazásáról. A pályázat
tárgyában a dr. Garoiu Ioan, Hans Eder
és Netoliczka Oszkár tagokból összeál-
lott zsüri. Több, mint harminc pályá-
munka futott be. Az ítélőbizottság egy-
hangu véleménye szerint az első díjra a
„Picasso” jelű pályamunka érdemes,
amely egy grafikai, mint művészi szem-
ponthól a legteljesebben oldotta meg
a feladatot. Egyszerű és mégis hatásos
és kifejező vonalak. Brassó város ci-
merének stílusos beállításával és a betűk
rajzainak pregnáns feltüntetésével tünt
ki ez a pályamunka a többi tervek kö-
zül. A tetszetős rajz alkotója H. W. Me-
schendorfer a kiváló brassói grafikus-
művész, akinek a 2000 lejes pályamunka
odaiteltetett. A második díjat 1000 lej
Bartmes Werner kapta, erőteljes és mo-
dern rajzáért, míg a harmadik díjat
500 lej Franz Resch nagyszabású grafi-
kus nyerte el. A Brassói Címár szerkesz-
tősége ezután kéri fel a többi pályázó-
kat, hogy benyújtott munkáikat kellő
igazolás után legkésőbb november 20-ig
Brassóban, Vár-utca 42 szám alatt átve-
hetik. A pályavertes munkák a Hi-
emesch-féle könyvkereskedés kirakatá-
ban szemlélhetők meg.

— **NE FELEJTSE EL,** hogy mindenféle di-
vatlapokban, óriási választékot talál a Brassói
Lapok könyvtárában. (Női- és férfi-divat-
lapok, speciális kapát és gyermeklapok, fehér-
nemű, kalap, vételkötelezettség nélkül megte-
kinthetők.) Vidékre ingyen jegyzék és gyors
postai szállítás.

QUICK UFA SUPER SLAGER

— **Eladták a kínai császár ékszereit.**
A volt kínai császári család ékszereinek
egy részét 350 millió dollárért eladták
Amerikában. A kincseket eddig a pekin-
gi császári palotában őrizték.

— **Presbiteri értekezlet Sepsiszent-
györgyön.** Sepsiszentgyörgyről jelentik:
A brassói református egyház presbiteri
az elmult vasárnap dr. Szele Béla fő-
gondnok és Csia Pál lelkész vezetésével
látogatást tettek a sepsiszentgyörgyi
presbiteriumban, hogy néhány fontos
egyházi kérdést együttesen tárgyaljanak
meg. Diszintitizetlet után kezdetét vet-
te a gyülekezi konferencia, amelyen Im-
rek Dezső lelkész üdvözlő beszédet mon-
dott, majd dr. Szele Béla a férfiszövetség
megalakításának szükségességéről be-
szélt. Több hozzászólás után az ülést be-
fejezték és a társaság után azt ismét
folytatták. A délutáni ülésen dr. Bene-
dek János közigyőző és Dániel Viktor
a brassói szövetség elnöke tartottak beszé-
det, majd Imrek Dezső református lelkész
berekesztette a konferenciát.

— **Vita közben arculütötte a műhely-
főnököt.** Csikszederdől jelentik: Jone-
scu Péter madéfalvi CFR műhely egyik
lakatos a napok óta arra biztatta mun-
kástársait, hogy hagyják abba a munkát
mindaddig, amíg fizetéseiket emberséges
módon nem rendezik. Joneescu akciójáról
tudomást szerzett Muszka Emil műhely-
főnök is és felelősségre vonta azért, hogy
miért izgatja a munkásokat. Egy-
ben közölte, hogy aki egy napra is abba
hagyja a munkát, azonnal elveszti állását.
Joneescu erre kifejtette főnökének, hogy
azért az éhbért, amelyet most kapnak,
nem szabad és nem is lehet dolgozni. Vi-
táznai kezdtek, majd Joneescu annyi fel-
háborodott, hogy pofonvágta főnökét.
— Muszka nem védekezett, hanem azonnal
elment, hogy az állomásfőnöknek jelentse
az esetet. Időközben Joneescu elrontotta
a műhely dinamóját, egy pillanatra az
egész állomásra sötétség borult. Munkás-
társainak sikerült Jonescut megfékeznii,
azonban akkorára már csendörök érke-
tek és letartóztatták.

Antineuralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mlg-
rén, idegzsákák stb ellen. Csakis
eredeti csomagolásban áru-
sítják. Minden dobozban az
orvos jelzésével ellá-
tott 2 kapszula (os-
tyában) van.

Kapható:

gyógyszertárakban és drogériákban.
Szf 17171

— **Beiktatták az új evangélikus főes-
perest.** A brassói ágostai evangélikus ma-
gyar egyházmegye hétfőn tartotta meg
Hosszafaluban szokásos közgyűlését.
— Megnívót dr. Papp Endre mondott, mely-
ben megemlékezett az egyházkerület el-
hunyt főfelügyelőjéről, Ambrózy Andor
Lőrőről is. A közgyűlésen ünnepélyes ke-
retek között iktatták be hivatalába az új
főesperest, Bíró László lelkészt. A beikta-
tási szertartást Nikodemusz Károly volt
főesperes vezette Sipos András és Kiss
Béla lelkészek segédletével. Ezután meg-
választották az új tisztikart. Egyházi fő-
jegyzővé és főesperes helyettesé Sipos
Andrást világi főjegyzővé Mátis Bálint-
tot, számvizsgáló elnöké Szórády La-
jost, pénztárossá Bálint Andrást, számvé-
zővé Orbán Balázst, ügyessé pedig Kup-
csay Bernát dr.-t választották, míg dr.
Papp Endre tiszteletbeli főesperes lett. A
közgyűlés után társas-béd volt, amelyen
jelkes ünnepélyben részesítették dr. Pap
Endrét, valamint az egyházmegye papsá-
gát és híveit, végül pedig a brassói ven-
dégeket.

— **Halál a nászúton.** Walerian Armin
svájci bankhivatalnok és fiatal felesége
autón nászútra indultak Olaszországba.
Terni közelében egy vasúti átiáronál egy
gyorsvonat elütötte a gépkocsit és a fél-
napos házaspár szörnyethalt.

— **Agyonverte adósát, a Dunába dob-
ta, majd önként jelentkezett a rendőrsé-
gen.** Budapestről jelentik: Hétfőn este
zilaft férfi jelentkezett a főkapitánysá-
gon s miután előadta, hogy Sz. Nagy
Miklósna hívják, és munkanélküli szo-
bafestő, közölte, hogy meggyilkolta és a
Dunába dobta Sándor kereskedőt. Ki-
hallgatása során a szobafestő elmondta,
hogy a kereskedő még a jobb időkből je-
lentékeny összeggel tartozott neki. Este-
felé találkoztak a Dunaparton s Nagy
Miklós kérte a kereskedőt, adja meg a
pénzt. Sándor hallani sem akart az adós-
ságról, sőt a szőváltás hevében botjával
állítólag feibevágta a szobafestőt, aki
erre felkapott egy követ s azzal vak dű-
hében összeronsolta a kereskedő fejét.
majd holttestét bedobta a Dunába. A
rendőrség őrizetbe vette az önként jelent-
kezett gyilkost s bevezette a vizsgálatot
a bűnügy részleteinek a tisztázására.

— **FAYARD: SZERETNI — GYOTRE-
LEM.** A mai Kamélias hölgy, díjat nyert re-
génye ára 32.— Lei. Szerelmem és Tragé-
diám. Az utolsó cári pár és Rasputin intui-
tásai, tragikus bukása. A 300 oldalas könyv
ára 72.— Lei. A pénz bélyegeken is be le-
het küldeni, a portó külön 10 lej. — Brassói
Lapok könyvtálya.

A gazdasági élet hírei

— **UJ IGAZGATÓSÁGI TAG A SENTISNÉL**
(Bukarest) Sentis-Furnituri Militare S. A. R.
cipőgyár Behron mérnök lemondásával megüres-
edett igazgatósági tagságot N. Drăghiciuval
töltötte be, Behron mérnök szeptember 28-iki
kelettel történt cégjegyzői jogosultságának
törlesztésével. A fenti vállalatok mind a Banca
Chrissoveloni érdekeltségei.

EGY „UFA” BOMBA

A TRANSSYLVANIA BANK BETÉT-
KÖNYVEI

A tordai piacon néhány nap óta ismeretlen
egyének titokban összevásárolja a kényszer-
egyezség alatt álló Transsylvania Bank betét-
könyveit. Az ismeretlen vásárló 30 százalékos
ígér a betétkönyveikért. A betétek kérések a
banktól, hogy fogadja el könyveiket váltókö-
vetelések kiegyenlítésére, amit ugyan a bank
kategorikusan megtagadott, de úgy látszik,
ennek ellenére is megindult a betétkönyv spe-
kuláció.

KÖZGYŰLÉS UTÁN BŰNVADI FEL-
JELENTÉS

(Bukarest) I. C. A. A. R. rt., Bukarest
vényeseinek egy csoportja rendkívüli közgyű-
lést tartott, amelyen leszögezték az alapító
tagok és a vezetők rosszhiszeműségét egy-
a vállalat létesítésében, mint annak admi-
nisztrálásában. A határozat szerint a közgyű-
lés polgári, esetleg bűnvádi keresetet nyujt
be Atanasie Buricescu és Marcel Jouru, vala-
mint több más ügyvezetői tag ellen.

NOVEMBER 10.

Rigmusok

AZ ÖTVEN ÉVES KÁLMÁN
Most az egyszer nem az operettje,
De maga Kálmán jubilál.
Ahogy őt ismerjük,
Ötvenen túl a századikig meg sem áll.

A NAGY VALASZTÁS

Roosevelt, vagy Hoover?
Nedoes, vagy szuraz?
Majonap Newyorkból
Megjön a választás.
Nekem azonban mindegy,
Győzhet akár ez, akár az.
Nemde?
Azért egy dollárral se lesz több
A zsebembe.

BETEG LETT A BŐRIPARI SZTRAJK
KÉT LETARTÓZTATOTTJA. Nagyváradról
jelentik: Antal István és Gottlieb Oszkár bő-
ripari munkásokat, akiket a legutóbbi bőri-
pari sztrájkjal kapcsolatban tartóztattak le, át-
szállították a rabkórházba, mert betegek let-
tek. A két letartóztatott munkás érdekében a
védelem újra megtett mindent, a szabadlábra
helyezési kéréseket azonban a bíróság vissza-
utasította.

Meghalt a volt osztrák-magyar mon-
archia utolsó berlini nagykövete. Bécs-
ből jelentik: Hétfőn a késő esti órákban
hosszas betegeskedés után 65 éves korá-
ban meghalt Hohenlohe Zillingfürst Gott-
fried herceg, az osztrák-magyar monar-
chia utolsó berlini nagykövete. A herceg
veie volt Frigyes főhercegnek, amennyi-
ben ennek lányát, Mária Henrika főher-
cegnőt vette feleségül.

A FEKETESZESZ-SZAG ÉS A LOVAG-
REND. Nagyváradról jelentik: Derűsen vég-
ződő sajtóper zajlott le Nagyváradon. Gom-
bos Ulpiu Traian román újságíró annak ide-
jén azt írta lapjában Roxin Teodor volt kép-
viselőről, a nemzeti-parasztpárt egyik vezér-
alakjáról, akinek a neve nem a leghízelgőbb
körülmények között a feketeszesz panamak-
kal kapcsolatban került kellemetlenül forga-
lomba, hogy amikor a király, a Ferdinánd-
rend lovagjait fogadta, Roxint legutóbbára
hagyta, mert nagyon érzett rajta a fekete-
szesz-szag. Roxin becsületsértés címén pert
indított az újságíró ellen, a hétfőn megtartott
főtárgyaláson azonban a felek kibékültek,
mert Gombos Ulpiu Traian kijelentette, hogy
csak tréfa volt az egész.

Beolvasztják Tordamegyét. Tordá-
ról jelentik: Ismeretes, hogy a kormány
takarékoskodik okokból a vármegyék szá-
mát lehetőleg apasztani akarja, ami azt je-
lentí, hogy több vármegye elveszíti ön-
állóságát és más vármegyékbe olvad be-
le. Ezek között a halálraítelt megyék kö-
zött szerepel Torda vármegye is, amelyet
ha nem is hivatalos, de illetékes helyről
származó információ szerint a szomszédos
Kolozs és Alsófőher-vármegyékbe akar-
nak beolvasztani. A lakosság érthető el-
keseredéssel vette tudomásul ezt a hírt
és most úgy magyaráz, mint román részről
mozgalmat indítottak ennek megakadá-
lyozására. November 8-án tartják meg eb-
ben az ügyben az első gyűlést, majd a
magyar párt e heti intézőbizottsági gyű-
lése szintén tárgyalás alá veszi a dolgot.
A lakosság reméli, hogy ilyen módon si-
kerül megakadályozni Tordavármegye
feldarabolását.

UTONALLÓK GARAZDALKODNAK
NAGYVÁRAD KÖRÜL. Tudósítónk jelenti:
Széphegyi József és Horgó Andor kereskedő-
ket, akik Marosludas felől jöttek az ország-
úton, ismeretlen banditák kifosztották. A sze-
kéren utazó kereskedőket az esti órákban három
bandita támadta meg, mindenüket el-
szedték s aztán revolverrel fejbeverve őket,
elmenekültek. A csendőrség nyomoz.

ÖNGYILKOS LETT EGY HÁZASPAR.
Pestszentlőrincről jelentik: Dési Miklós negy-
venöt éves fűszerkereskedő az éjszaka folya-
mán két revolverlövessel agyonlőtte a felesé-
jét és amikor kétséget kizáróan megállapí-
totta, hogy a felesége halott, önmagát is
agyonlőtte. Búcsulevelet nem hagyta hátra,
de viszonyait tekintve, valószínűnek lát-
szik, hogy az anyagi gond vezette a házaspárt
az öngyilkossághoz.

ALKOHOLISTA ÉS ELMEBETEG
VOLT A SIKKASZTÓ TANFELÜGYELŐ.
Nagyváradról jelentik: Coroiu híres és neves
tanfelügyelő volt annak idején Bihar megyé-
ben. A neve sokat szerepelt a közéleti térén és
a politikában is tevékeny szerepet vitt. Tevé-
kenységét aztán annyira fokozta a végén,
hogy elikkasztotta azt a 60 ezer lejt, amit
a kultuszminisztérium a kulturpalota céljaira
utalt ki. Ezzel a sikakasztással aztán Coroiu
tanfelügyelő bevégezte közéleti pályafutását.
Úgyet most tárgyalják és a tárgyaláson azzal
védekezett, hogy akút alkoholista volt s tet-
tét nem beszámítható állapotban követte el.
Kihallgatták Rusdeat, az elmekórház főorvo-
sát, aki ugyancsak odanyilatkozott, hogy Co-
roi u tényleg gyengeelméjű. A bíróság még
nem hozott ítéletet, ellenben kirendelte Schvi-
mer és Berariu orvosokat, hogy két hónapig
még figyeljék Coroiut, aki nyilván gyenge-
elméjű, hiszen rajtacsúpték a sikkasztáson.

Stelian Popescu Nagyváradra készül

Nagyváradon megakarják ismételni
a revízióellenes tüntetést

Nagyvárad, november 8.

A bukaresti események után nem hat
megnyugtatóan az a hír, hogy a Stelian
Popescutól irányított revízióellenes moz-
galom a jövő vasárnap Nagyváradon
akar tiltakozó népgyűlést tartani.

A népgyűlés rendezése érdekében Zigre
Miklós ügyvéd elnökletével már tartot-
tak egy értekezletet, amelyen Negulescu

tábornok, Maior Miklós ügyvéd és Zota
György, Nae Teodor, Stocaru diáklevegá-
tusok, valamint Candrea közjegyző és fe-
lesége vettek részt. Az értekezlet elhatá-
rozta a nagyszabású revízióellenes tüntető
gyűlést, azonkívül megjelentetett a Gazeta
de Vest című lapot kimondottan azzal a
célal, hogy revízióellenes cikkeket közöl-
jön. A lapot ingyen akarják osztogatni a
megye lakossága között.

Madgearu műhelyéből

Az új adórendszer nehezíti a patenta fixát és a veszteséges vállalatok adóalapját

Az új vállalatok és a tartalékalap sem adómentes többé

(Bukarest) Tegnap délután a gyáripárosok
országos szövetségének központi vezetősége
ülést tartott, amelyen azok a delegátusok, a
kik az UGIR képviselőtársaság részét vettek a
Madgearu miniszter által alakított albizott-
ságok munkájában, beszámoltak a pénzügy-
miniszter terveiről és a várható adóintézkedé-
sekről.

Minth ismeretes, azok a kereskedők, akik
évenként legfeljebb 150 ezer lej tiszta jöve-
delemmel rendelkeznek, patenta fixa, három
évre rögzített összegű adót fizetnek. Madgearu
miniszter azt akarja, hogy ezt a határ-
összeget évi 300 ezer lejig emelje fel, ami ál-
tal lehetőség nyílna arra, hogy azokat a cé-
geket, amelyek most alacsonyabb jövedelmi
osztályban vannak, magasabb adóalap szerint
róják meg kereseti adóval.

Azoknál a vállalatoknál, amelyek évi jöve-
delmé nem éri el az adóalapot, vagy pedig
egyenesen deficittel dolgoznak, a jelenlegi
törvény kimondja, hogy 18 ezertől 75 ezer le-
jig terjedő minimális adót kötelesek fizetni.
Madgearu miniszter a franciaországi példára
hivatkozva, ezt a 75 ezer lejes maximumot el-
akarja törölni. Az új rendszer szerint az ilyen
vállalatok a jövőben alaptőkéjük egy száza-
lékát fogják minimális adóba fizetni.

Ezzel kapcsolatosan Madgearu meg akarja
változtatni az adótörvénynek azt az intézke-
dését, amely öt évig adómentességet biztosít
azoknak a vállalatoknak, amelyek rentabili-
tása nem éri el az investált tőke 8 százalé-
kát.

Rendkívül súlyosan fogja érinteni a rész-
vénytársaságokat Madgearu miniszternek az a
javaslata, amely a tartaléktőkék képzését
nehezíti meg. Jelenleg ugyanis az évi adózó
jövedelem 10 százaléka adómentesen csatol-

ható a tartaléktőkéhez, amely adómentes ma-
rad mindaddig, amíg összegben nem éri el az
alaptőke 50 százalékát. Ha a tartaléktőke ezt
a limitet meghaladja már, akkor az évi jöve-
delemnek csak 5 százaléka fordítható adó-
mentesen a tartalékalap gyarapítására, míg,
ha a tartaléktőke elérte az alaptőke összegét,
akkor az adómentesség megszűnik. Most arról
van szó, hogy ezt a kedvezményt teljesen el-
akarják venni a vállalatoktól.

De belenyúl a készülő adóreform a vállala-
tok osztalékpolitikájába is. Ma ebben a tekint-
etben az a helyzet, hogy az esetleges nyere-
ségből a vállalatok különválasztják a divi-
dendafizetésre és tantiémfizetésre kontem-
plált összeget, amely után tőkekamatadót fi-
zetnek, míg a jövedelem többi része után ke-
reseti adót. Az új rendelkezés szerint a jövő-
ben a pénzügyminisztérium ezt a különvá-
lasztást nem engedi meg, hanem az egész jö-
vedelem után kirózza előbb a kereseti adót,
majd, amikor a vállalat kifizeti a tantiéme-
ket és az osztalékokat, azokért külön tőke-
kamatadót fog felszámítani a kincstár. Vagy-
is az osztalékokra szánt nyereségrész kétszeresen
fog adózni.

Meg akarja szüntetni a kormány a gyár-
épületek által jelenleg élvezett ház adómen-
tességet is. Ezek az épületek tulajdonképpen
a termelési eszközökhöz tartoznak, akár a
gépek, vagy szerszámok, és külön jövedelmet
nem hajtanak. Az új reformmal a pénzügy-
miniszter ebből is adójövedelmet akar kifa-
csarni.

Mindezek ma még tervek csupán. A végle-
ges döntést az összes albizottságok egyesített
ülése fogja meghozni, amelyet ma tartanak
meg Madgearu elnökletével.

AZ ÜTKÖZŐ KÖZÉ ESETT A POLITI- KAI MENEKULT.

Győről jelentik: A rajkai
határban a vasúti sínek mentén egy rettené-
tesen megosonkított holttestet találtak. A
nyomozás ma délig megállapította, hogy a
holttest a 34 éves Lőrincz Mihályé, aki poli-
tikai okokból elhagyta Csehszlovákiát, átlépte
a magyar határt és Hegyeshalomnál vonatra
ült. Hegyeshalom és Rajka között Lőrincz
Mihály, minden valószínűség szerint öngy-
kossági szándékból, kiugrott a vonatból, de
oly szerencsétlenül, hogy a két kocsis ütköző-
je közé esett, amely a testét összetörte és a
sínek közé dobta.

MEGHALT EGY HÍRES BUKARESTI SZÍNÉSZ.

Bukarestből jelentik: Tegnap éjsz-
ka 81 éves korában meghalt Jon Petrescu, a
bukaresti Nemzeti Színház kiténő művésze.

GAZDASÁGI GYŰLÉS BÖGÖZÖN.

Szé-
kelyudvarhelyről jelentik: Bögöz község és a
közeliében lévő Agyagfalva, Mátisfalva, Décs-
falva, Székelymagyaros, Béta, Vágás, Bodó,
Bikafalva, Ocfalva, Miklósfalva, Homoród-
szentlászló és Ábránfalva lakossága gazdasági
népgyűlést tartott Bögözön, amelyen jelen
volt dr. Réti Imre országgyűlési képviselő,
Gociman György alispán, Sz. Szakáts Péter
mezőgazdasági kamarai elnök, valamint a
községek kiküldöttjei. Jakab József református
lelkész bejelentette, hogy a gyűlés célja egy
Bögöz és vidékén tartandó gyümölcstermelési
tanfolyam rendezése. Sz. Szakáts Péter üd-
vözlő beszéde után Györkes Mihály szakértő
részletesen ismertette a gyümölcstermelés je-
lentőségét, majd Bányai János a Székelyföld
talajviszonyáról beszélt. Utána Györkes Mi-
hály a tanfolyam megszervezése érdekében
határozati javaslatot terjesztett elő, amelyet
a nagygyűlés egyhanguan elfogadott és elha-
tározta a tanfolyam munkálatainak azonnali
megkezdését. A gyűlést Sz. Szakáts Péter
beszéde zárta be.

Onkéntes adózás a munkanélküliek javára

Temesvár, november 8
A temesvári városi villanytelep és a
villamos összes alkalmazottai elhatározták,
hogy naponta mindnyáian 50-50 ba-
nit adománynak a munkanélküliek ja-
vára. Az akcióval kapcsolatosan már
meg is kezdték a segélyre szoruló mun-
kanélküliek összeírását. Az üdvös moz-
galom élén Gábor polgármester és dr.
Heim Ernő városi tanácsos áll.

Közigazgatási értekezlet Mihalache elnöklete alatt

Bukarest, november 8.

Hétfőn délelőtt a belügyminisztérium-
ban Mihalache elnöklete alatt közigazga-
tási értekezletet tartottak a prefektusok.
Az értekezleten Calinescu belügyi állam-
titkár utasításokkal látta el a megyefőnö-
köket és megyei költségvetések összeállí-
tása és a közeledő közigazgatási válas-
tásokkal kapcsolatban.

A „Nagy cipőben kisfiu”- pörben 12-ikén hír- detnek ítéletet

Temesvár, november 8.

Beszámoltunk már arról, hogy Nádas
Sándor, az ismert pesti író, pert indított
a Temesvári Filmcentrala ellen, amely
egy filmet: „Nagy cipőben kisfiu” cim-
mel dobott a piacra, holott a filmet Ná-
das Sándor hasonlócímű egytelvonásosá-
hoz semmi köze sincs. A temesvári tör-
vényszék tanácsa most folytatta az ügy
tárgyalását, amelynek során elutasította
az illetékessége ellen emelt kifogást. A
törvényszék a cimbitorlással kapcsolato-
san kihallgatta dr. Gábor Dezsőt, a Film-
centrala tulajdonosát, aki kijelentette,
hogy plagizálásról szó sem lehet, mert
Nádas kérdéses színművét nem ismeri, sőt
nem is hallott róla. A törvényszék decem-
ber 12-én hoz döntést az ügyben.

Jeritza imádja az ékszereket,

de a részleteket már
ő sem tudja fizetni

Bécsből jelentik: Bécs művészi és tár-
sadmái köreit ismét Jeritza-botrány fog-
lalkoztatja. Csak nemrég keltett nagy vi-
hart az a kulcsregény, amelynek közép-
pontjában a világhírű operanékesnő áll
s amely sokáig foglalkoztatta egy sa-
jtot, mint a bíróságot, most pedig egy
más ügyvel kapcsolatban Jeritza Mária
került a bíróság elé, mint alperes.

Jeritza Mária híres arról, hogy nagyon
szereti az ékszereket és egész szekré-
nvei vannak tele mesés értékű gyűrűkkel,
nyakékekkel, karkötőkkel és hasonló drá-
gaságokkal, amelyekre százezreket költ.
A világhírű operanékesnő — legalább
is eddig az volt a hit — megengedheti
magának ezt az ékszerlakszust, hiszen
óriási összegeket fizetnek nemcsak Bécs-
ben, hanem a világon mindenütt egy-egy
fellépéséért. Most azonban általános meg-
lepésre kiderül, hogy Jeritza Mária sem
tudja minden esetben kifizetni a drága
pénczért vásárolt ékszereket.

Ezt állítja legalább is Kraus bécsi ék-
szerész, aki nemrég feljelentést tett a
művésznő ellen. A felperes előadása sze-
rint Jeritza Mária még az elmúlt évben
négy karkötőt és egy briliáns csattot vá-
sárolt nála 24.000 dollár értékben. A
megengedés szerint az ékszerek átvétele
alkalmával a művésznő 5000 dollárt fi-
zetett ki készpénzben, a további tartozás
kiegénylítésére pedig havi 2000 dolláros
törlesztéssel kötelezte magát. A létrejött
üzlet után Jeritza még négy gyűrűt ren-
delt az ékszerésznél 2285 szillingért, azon-
ban a törlesztésekről hónapokon keresz-
tül megfeledkezett.

Többszöri sürgetés után végre fizetett
az ékesnő 7200 dollárt, ezután hosszú
időre megint beszűntette fizetéseit.

Amikor Jeritza Mária visszatért ameri-
kai turnéjáról, elküldte titkárnőjét
Krausz ékszerészhez, akivel közölte, hogy
nem tudja a részleteket megfizetni.

Az ékszerész beperelte Jeritzát, aki
egyezkedni próbált, de továbbra nem fi-
zetett.

Az ékszervásárlás körül olyan botrá-
nyos jelenetekre került a sor, hogy egész
Bécs visszhangzik tőle.

Jeritza a legfantasztikusabb módo-
k, akar kibújni a kötelezettség alól.

SKI-felszerelés
Tritsch Poldi-nál, BRASSÓ,
Kolostor-u 20

ÁRTATLAN VAGYOK!...

REGÉNY

Írta: FARKAS ALADÁR

29

— Mi az? Miért ijedt meg tőlem? — kérdezte Petics és most először fedeztem fel némi szánalmat a hangjában. Tényleg megijedtem volna ettől az embertől?

Esküszöm, hogy nem tőle ijedtem meg és nem amiatt rezzenem össze, hogy leült velem szemben. Mentem az utcákon, mert mindenkit menni láttam és nem is tudom, hogyan kerültem ide, talán csak a megszokás hozott ebbe a kávéházba és csak akkor jöttem tudatára annak, hogy itt ülök, amikor Petics ráereszkedett a mellettem lévő székre.

Már olyan gyakorlatot szereztem a Peticsrel folytatott küzdelem során, hogy egy pillanat századrésze alatt újra fölényes, szinte kihívóan fölényes hangnemből csaptam át.

— Uglátszik, magát már sohasem fogom tudni leszoktatni a detektívregényekből szerzett rossz tulajdonságairól... Petics hosszasan, komolyan nézett rám.

— Az éjszaka nem aludt odahaza...

— Gunyosan felkacagtam:

— Ezer bocsánat, elfelejtettem magának bejelenteni, hogy estére kimenőre van szükségem... de egészségre, Petics ur!... és fenéig kiittam a poharamat.

— Nos, Petics ur... — és beleröhögtem az arcába.

Nem válaszolt. Félrefordította a fejét. Tudtam, hogy ez mit jelent. Párolgott belőlem az alkohol.

— Hiszen maga eddig nem ivott... miért iszik most?

— Hát ilyen jól van rólam informálva? Ezt is tudja rólam? Mindig mondtam, hogy maga ügyes ember.

Petics mereven nézte az arcomat.

— Kijelentem, maga most sem józan.

— En? Életemben nem voltam még olyan józan, mint most, különben nem jöttem volna ide. Hát mit gondolt rólam?

Azt hiszi, nem tudom, hogy mit készítettem elő számomra? „Maga nem aludt otthon?” ezzel jött nekem. Persze az „üldözött vad” már menekül és maga boldogan dörszölte kezét... Szóval mégis sikerült a lelki előkészítés... A vádlott elkövette az első hibát: menekül... fejvesztve szalad... A gyáva kutya, a beijedt kispolgár menekülni próbál ahelyett, hogy most a legdöntőbb pillanatokban nyugodtan kiállna a placra és odatartaná a mellét. Csak az menekül a válságos percekben, akinek vaj van a fején. Drága Petics ur, maga nem ismer engem. Itt nem az a kérdés, hogy ártatlan

vagyok-e, vagy bűnös. Nem a bűnösségem felett ítélnék, hanem arról van szó, hogy vannak-e idegeim, magával végigfolytatni a játszmát, vagy pedig felmondom-e a szolgálatot. Nos, megnyugtatom, az én idegeim vasból vannak. De mondja csak, miért néz így rám, mi szánalmasat talál rajtam?

— En? Dehogy... miért kérde? Nem értem...

— Még sohasem olvastam ilyen tisztán a maga arcából, mint most, ezekben a pillanatokban. Mit néz rám olyan arccal, mintha sajnálkozna rajtam. Sejttem, pontosan tudom, hogy mire gondol. Elmondom magának, akarja? Hogyvergődik ez a szegény ember, hogy kinlódik, hogy dobja magát, mennyire szeretne szabadulni. A légyapír esete, mi? A ragadós massa lekötötte a szánandó lepkét és hiába löki el magát, a szárnya már oda ragadt, fogva tartja és...

Petics rám sem nézett, látszólag egyáltalán nem törődött azzal, hogy mit beszél.

— Sokat ivott?

Rákönyökölt az asztalra és úgy válszaladtam:

— Nagyon sokat.

— Egész éjjel.

— Egész mostanáig...

— Mondja... nem volna kedve kiszélesíteni a fejét? Itt a kávéház előtt vár rám a kocsim, van kedve egy autókirándulásra?

Megütődve néztem rá. Ime a nagy pil-

lanat. Szóval ilyen gyengéd és uri módon történik a letartóztatás?

— Szóval menjek magával?

— Ha kedve van hozzá.

— És, ha nem volna kedvem?

Petics összehúzta a szemét:

— Nem akar jönni?

— Pardon, ezt nem mondtam... tudja,

én szeretem a tiszta dolgokat... mit csinál maga, ha mondjuk én kijelentem, hogy

nem akarok magával menni?

— Maga úgy látszik, be van rugva...

azért tesz fel ilyen lehetetlen kérdéseket.

Meghívtam magát egy kirándulásra. Ha

van kedve hozzá, velem jönni, úgy eljön,

én nem kényszerítem magát.

— Rendben van. Ilyen feltételek mel-

lett szívesen megyek. De most, feltehe-

tek-e vajjon még egy kérdést? Hová me-

gyünk?

Petics arcára alamuszi mosoly ült ki.

— Ezt viszont maga engedje meg, hogy

egyelőre elhallgassam.

— Szóval mégis letartóztat?... szaladt

ki a számon.

Petics elnevette magát.

— Ettől fél? Eszem ágában sincs önt le-

tartóztatni. Jön, vagy nem?

— Jövök.

Egy alacsony, gyors Bugatti állt a ká-

véház előtt. A legújabb típus. Ibban a

pillanatban felébredt bennem a szak-

ember.

— Nem is tudtam, hogy a rendőrségnek

ilyen jó kocsija van... — mondtam és

már bent is ültem a vezetőülésen.

(Folytatása következik)

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyzteri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény.

Vétel-eladás

Ebédő és hálóberendezés olcsón eladó. Brassó, Felső-fővény-utca 10 szám.

Bordó, plüss szalagarnitúra, könyvespolc, egyéb bútordarabok, férfikabát, télikabát, olcsón eladó. Dávidné, Apáca 163. 19762

FIGYELEM!

Átköl-özés miatt felkérem ösz-szes t. vevőimetés megrendelői-met, hogy a nálam levő munká-kat ez év november végéig feltétlenül sziveskedjenek el-vinni, mert tovább nem vállal-lok felelősséget értük

M. PEDURE

Brassó, Weisz Mihály-utca 23

Szükségünk van aranyra,

ezért ezt a mai magas értékének megfelelő ár-ban váltjuk be, hogy az idén karácsonyra is, saját műhelyünkben iz-lésesen készített modern ujdonságokkal várha-suk vevőinket.

OSTERSETZER H. és Fiai
ékszerészek
Brassó, Főter, Buzasor 7.

BODEGA

átadó Brassó legforgalmasabb helyén, mas elfoglaltság miatt. Isten kis tökével átvehető. Ér-dek ödök közölkék címűet „Biztos megélhetés” jelgére a brassói kiadóba

COLUMBIA-RÁDIÓ

legjobb amerikai márka faddig mentes
8 lámpás gép Lei 16000
nappal is kitűnően mű-ködik. Kapható:

STRÉM JÁNOS

Brassó, Kapu-u. 23 sz

Háromfogásos ebédkoszt 20 lejért kapható. Brassó, Fekete-utca 27. sz. a. 19767

Antik butorok: 2 ágy, 3 fautenil olcsón eladók. Wolf-kes, Brassó, Vasut-utca 56. 19747

ÜZLETBERENDEZÉS, pult és polcok eladók. Felvilágosi-tást adnak Brassó, Cal. Victo-riai 44., borbélyüzletben. 19766

Állást nyer

Ügyes segéd lányok felvétet-nek női ruha szalonba. Bras-só, Árvaház-utca 7. szám. 19768

Kerestetik azonnali belépés-re kataszteri munkálatokban teljesen jártas egyén. Írásbeli ajánlatok „Kataszter” jelgére a kiadóba. 19770

Állást keres

KÖZÉPKORU JOBB NŐ, esküt nem tett köztisztviselő, gyors és gépiró, könyvel és kitűnő facturista, szépen ké-zimunkál, kiválóan főz, a ház-tartás minden ágában jártas, rituális konyhán is, elhelyez-keést keres, mint HÁZVEZÉ-TŐNŐ, öreg házaspárnál, vagy irodában, vagy magános öreg ur mellett, kinek kitűnő és hűséges gondozója lenne. Sze-rények igényei, otthonra sze-reitne találni. Cím: GOLD-BERGERNÉ, Brassó, Román-templom-u. 79. 19708

Lakás

Központban szép, napos hely-lyen kisebb-nagyobb, különbe-járatu butorozott szobák olc-són kiadók. Brassó, Rókus-utca 4/c. 19765

IDEGESSÉ

és ÜSZTÖNÉLET

Írta: Dr. FELD MANN S. ideggyógyos. — II. kiadás 140 oldal. Ára 90 lej.

Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában

szőlőolíványokat

bor- és csemegefajokban szállítják

AMBROSI — FISCHER & Co.

AIUD-NAGYENYED.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla. — Szerkesztőség és kiadóhivatal Braşov (Brassó), Károlykirály-utca 56-58. szám. — Telefon: 82.

Fiókiadóhivatalok: Déva, Str. Ion Creangă 2. Telefon 17. (Balogh Géza, igazgató). — Maros-vásárhely, Piaţa Regele Ferdinand (Főter) 53. Benjámin Árpád és Bernáth Ernő. — Temes-, Arad- és Krassószörényvármegyék: Némény Gábor (Temesvár, I. Str. Lonovici 5. Telefon: 1711).

Főmegbízott a Regát részére: Dán Mózes, Bukarest, Str. Mihai Cogălniceanu 30. — MEGBÍZOTTAK. Arad: Kozma Hugó (Bulev Regele Ferdinand, Boros Béni-ter 62). — Buka-arest: Dán Dániel és Gerő Sándor — Déa: Vadász Bogdán (Str. Caragiale No. 5). — Kolozsvár: Dénes József (Strada N. Curţez 3, volt Vár-utca). — Lugos: Tóth Gyula. — Nagyszeben: Sziget-vár László (Strada Turnău 13). — Nagyvárad: Szabó László (Strada Constantei 2). — Udvarhelymegye és Székelyudvarhely: Lovass István (Strada Horia 23). — Szilágy-somlyó: Helyer Elnő. — Torda: Dénes József Str. Regele Ferdinand 25.

Központi szervezők pénzfelvételi jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes
HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel és külföldi hír-detőiroda. Részletes tártakkal készséggel szolgálunk

DR. TÓTH BÉLA SZERELEM ÉS SZAPORODÁS

TARTALOM:

Szerelm és szaporodás. — Sza-porodás és társadalom — A sza-porodás korlátozásának törté-ne. — El a természettől? — A fogamzás-elhárítás a modern se-bészeten. — A termékenység halálsugara. — A mirigyek vi-lága — A vegyi háború — A gumi- és drótkadályok. — Miért nem a férfi...? — A kételkedő orvostudomány. — Fogamzás-megelőzés és abortusz-kérdés. Az új út.

ÁRA 84. — LEI.

Kapható

A BRASSÓI LAPOK
KÖNYVOSTÁLYÁBAN.

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagy-raktár a Brassói Lapok Könyvosz-tályában. Kérje díjtalan árajegyzőkeinket.

Okos asszonyok

nem esnek kétségbe, ha kimarad a havi baj. Megmentést és új életért az én ezerszeresen kipróbált külön-legességi szereim nyújtanak, még a legmakacsabb esetekben is Szavatol-tan ártalmatlan. W asszony írta Fr-ből Az Ön csodás szere már egy óra múlva hatott. Isten után Önnek va-gyok hálás! Forduljon még ma biza-lommal hozzám és örökre hálás lesz. Ezer meg ezer köszönettel igazolja a sikert Diszkrét, feltűnésmentes küldés

C. A. JÜRS, Berlin W 57/38.

Alven Lebenstrasse 21.

Atulítottak a szív legmélyebb fáid-al-mával tudatjuk, hogy a szeretett jó edesanya, nagynya, testvér, anyós és rokon

özv. Fazakas Józsefné

szül. Csoma Juliánna

f. hó 7-én déli 12 órakor megszűnt élni.

Megboldogult hült tetemeit f. hó 9-én, szerdán délután 3 órakor helyezzük örök nyugalomra a református temető halottas házából

Nyugalma legyen esendes!

Brassó, 1932. november 8.

A gyászoló család.

A Brassói Lapok páratlanul olcsó kotta-vásárja

Küldjön be 20 lej

Küldünk 10 tánc-kottát

vagy magyar nótát.

Kizárólag új példányokat.

Szilágysomlyó — Margitta — Nagyvárád

között közlekedő autóbusz

MENETREND:

INDUL		ERKEZIK	
I	II	I	II
5	14 ¹⁵	9 ⁴⁵	20 ⁴⁵
6	15 ¹⁵	8 ⁴⁵	19 ⁴⁵
7	16	7 ⁴⁵	18 ⁴⁵
8	17	7	18
8 ⁴⁵	18	6	17
ERKEZIK		INDUL	

Szilágysomlyóról d. u. 2¹⁵ órakor induló autóbusznak közvetlen csatlakozása van a Zilahról 1 órakor induló „Mera” autóbuszokhoz

Télen az autóbuszok fűtve vannak.

Autóbusz-társaság.

Ön is vágyik szép ruha és kabát után? — Ez ma már nem utolérhetetlen!

Fényes, fővárosi üzletünk ne akadályozza Önt abban, hogy bizalommal keressen fel bennün-ket, mert választékunk a legegyszerűbbtől a legpazarabb kivitelig minden magában foglal Ruhát, kabátot, szőrmebundát minden árért vásárolhat nálunk — a minőség minden da-rabnál garantáltan elsőrangú

SÁMUEL

Divatáruház, (volt Fenyvesi és Sámuel)
BRASSÓ BUZASOR 4.